

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу
Кафедра публічного адміністрування

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри

І.А.Семенець-Орлова

«_____» _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему:

**«ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА
МІСЦЕВОМУ РІВНІ»**

Виконав: студент групи
С-8-21-Б1ПУА(4.0з)
спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»
Малько Ілля Владиславович
Керівник: к.держ.упр., Телендій А.А.

АНОТАЦІЯ

Малько Ілля Владиславович. «Громадська участь у прийнятті управлінських рішень на місцевому рівні».

Кваліфікаційна робота на здобуття рівня вищої освіти «бакалавр» із спеціальності «Публічне управління та адміністрування» - Міжрегіональна Академія управління персоналом – Київ. 2025

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретико-методологічні засади впливу громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень. Проаналізовано їхнє місце в системі реформи публічної служби, а також особливості участі громадських організацій у процесах управління на місцевому рівні в умовах децентралізації. Обґрунтовано доцільність використання інституційного ребрендингу громадських організацій та запропоновано інноваційні механізми підвищення ефективності їх участі у формуванні публічної політики.

Ключові слова: публічне управління, громадські організації, публічно-управлінські рішення, реформа публічної служби, ребрендинг.

SUMMARY

Malko Ilyya. "Public participation in decision-making at the local level".

Thesis for obtaining the level of higher education "Bachelor" in "Public Administration" - Interregional Academy of Personnel Management - Kyiv. 2025

The thesis reveals the theoretical and methodological foundations of the influence of public organisations on public administration decision-making. The author analyses their place in the system of public service reform, as well as the peculiarities of participation of NGOs in the processes of local governance in the context of decentralisation. The expediency of using the institutional rebranding of public organisations is substantiated and innovative mechanisms for increasing the effectiveness of their participation in public policy making are proposed.

Key words: public administration, public organisations, public management decisions, public service reform, rebranding.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ПРИЙНЯТТЯ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	6
1.1. Наукова розробка впливу громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень	6
1.2. Основні поняття дослідження: «громадські організації», «публічне управління».....	10
РОЗДІЛ 2 ВПЛИВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СИСТЕМІ РЕФОРМИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ	17
2.1. Сутність та технології прийняття публічно-управлінських рішень.....	17
2.2. Громадська організація як елемент публічного управління	24
2.3. Місце громадських організацій у системи реформи публічної служби.....	37
РОЗДІЛ 3 ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	49
3.1. Використання інституційного ребрендингу громадських організацій в умовах децентралізації влади.....	49
3.2. Розробка інноваційних механізмів участі громадських організацій у прийнятті публічно-управлінських рішень	60
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74

ВСТУП

Актуальність дослідження. Важливою частиною державного управління, так само, як і в будь-якому іншому виді державного управління, є прийняття управлінських рішень. Питання, пов'язані з прийняттям та реалізацією управлінських рішень, стають ключовим елементом процесу державного управління в умовах сучасного розвитку України. Цей процес характеризується поступовою демократизацією та переходом до євроінтеграції, і відтак є актуальним предметом дослідження численних вчених.

Система державного управління визначається важливістю, масштабістю та різноманітністю прийнятих рішень, що охоплюють всі сфери суспільного життя. У сучасний момент особливо критичною є необхідність змін у роботі державного управління, особливо в контексті управлінських рішень.

На рівні державного управління велике значення має процес дослідження прийняття рішень. Цей процес аналізує не лише ефективність конкретного органу чи реалізації державної політики в певній сфері, але й враховує добробут та безпеку громадян. Стабільність суспільства невіддільна від своєчасності та обґрунтованості ухвалених рішень.

Важливо зауважити, що проблема прийняття управлінських рішень має обширну наукову базу. Численні дослідження провели видатні вчені, такі як Х. Райфа, Г. Саймон, О. Уайт, Р. Фатхутдінов, Б. Раппорт, М. Мескон, чия робота привернула увагу українських дослідників, таких як В. Бакуменко, С. Бір, А. Дегтяр, О. Дейнеко, Н. Діденко, В. Долгалова, А. Ігнатєва, Н. Карданська, Ю. Комар, С. Кузьменко, М. Максимцов, С. Марова, Е. Смирнов, В. Токарев, О. Черниш, А. Халецька, Д. Юдін та інші.

Незважаючи на значний прогрес у наукових дослідженнях, питання організації територіальної влади та місцевого самоврядування залишаються актуальними та вимагають глибокого дослідження враховуючи швидкі зміни суспільних відносин та нестабільність національної нормативно-правової бази.

Проблемні аспекти взаємодії громадських організацій у контексті

прийняття публічно-управлінських рішень включають обмежену ефективність впливу, недостатню прозорість і відкритість процесів, а також відсутність чіткого законодавчого базису для співпраці. Розв'язання вимагає удосконалення механізмів взаємодії, посилення відкритості та визначення чітких правил участі громадських організацій у прийнятті управлінських рішень.

Об'єктом дослідження є вплив громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень.

Предмет дослідження – механізми, фактори та проблеми, пов'язані з участю громадських організацій у процесах формування та реалізації публічно-управлінських рішень.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування впливу громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень, а також розроблення практичних рекомендацій щодо вирішення проблеми впливу.

Для реалізації поставленої мети було поставлено *наступні завдання*:

- дослідити стан наукової розробки проблеми впливу громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень;
- уточнити основні поняття дослідження: «громадські організації», «публічно-управлінські рішення», «публічне управління»;
- визначити принципи та методи дослідження впливу громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень;
- окреслити сутність та технології прийняття публічно-управлінських рішень;
- виокремити громадську організацію як елемент публічного управління;
- охарактеризувати місце громадських організацій у системи реформи публічної служби та прийнятті публічно-управлінських рішень;
- запропонувати використання інституційного ребрендингу громадських організацій в умовах децентралізації влади;

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ПРИЙНЯТТЯ ПУБЛІЧНО- УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

1.1. Наукова розробка впливу громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень

Питання впливу громадських організацій на формування та прийняття публічно-управлінських рішень залишається однією з ключових тем у сучасному науковому дискурсі. У контексті стрімкого розвитку громадянського суспільства та посилення ролі некерованих структур, розуміння механізмів їхнього впливу на процеси управління стає важливим завданням для наукової спільноти.

Ефективне функціонування державних органів влади нерозривно пов'язане з належною організацією процесу прийняття та реалізації управлінських рішень. Важливо відзначити, що державні управлінські рішення мають складний та багаторівневий характер, відображаючи системні, структурні та функціональні особливості відповідного органу управління. Процес прийняття та реалізації цих рішень визначає сам процес державного управління як систему узгодженої діяльності та функцій державних органів для досягнення державних цілей.

За словами В. Д. Бакуменка, ключовим елементом є сам процес розробки та впровадження регулятивних, організаційних і керівництва впливів у всіх сферах і секторах суспільства. Цей процес є основою дій органів влади та державного управління. Його особливості і характеристики прямо взаємодіють з формуванням і розвитком системи державної влади і суспільства, відображаючи як їхні властивості, так і специфіку відносин між державою та управлінням (суб'єкт-об'єктними, суб'єкт-суб'єктними та об'єкт-суб'єктними взаємодіями).

На сьогоднішній день існує значна кількість досліджень, присвячених вивченню впливу громадських організацій на прийняття рішень у сфері публічного управління. Багато з них зосереджені на різних аспектах цього

процесу, розглядаючи його з точки зору політичних, соціальних, технічних та економічних аспектів.

Деякі вчені вважають, що із розвитком наук про управління теорія прийняття рішень стала окремою науковою дисципліною. Основним предметом вивчення цієї теорії є процес прийняття рішень, а її центральним актом – рішення, яке людина робить у зв'язку з вибором. Ця теорія має на меті створення логічної та вичерпної концептуальної основи, ґрунтованої на різних науках і факторах реальності.

Вчений Л. Євченко вказує, що теорія прийняття рішень стає ситуативною, оскільки самі методи прийняття рішень, а також процеси їх розробки і навіть передумови значно відрізняються в залежності від умов, у яких відбувається прийняття рішень. Проблема розглядання та вирішення цих питань існує в контексті рамок умов, у яких приймаються рішення [2, с. 51].

Без глибшого аналізу теорії прийняття рішень важливо відзначити, що рішення в загальному розумінні означає вибір одного з варіантів у процесі досягнення мети, і альтернатива, у свою чергу, представляє собою один із варіантів дій. Це передбачає можливість вибору іншої альтернативи.

Серед теоретичних підходів варто відзначити інституціональний підхід, що акцентує увагу на ролі інститутів громадянського суспільства у визначенні політичних процесів. Згідно з цим підходом, громадські організації виступають як важливий компонент інституційного ландшафту, взаємодія з яким визначає ефективність системи управління.

У практичному плані багато досліджень зосереджуються на аналізі конкретних прикладів впливу громадських організацій на ухвалення рішень. Вивчення таких сценаріїв дозволяє визначити успішні стратегії взаємодії та чинники, що сприяють впливовості громадських структур.

Фактори, що визначають якість, ефективність та результативність управлінських рішень, включають:

- Об'єктивні закономірності суспільного розвитку, пов'язані з прийняттям і реалізацією управлінських рішень.

- Чітке визначення мети прийняття управлінського рішення, установлення фактичних результатів, які можна досягти, а також можливість вимірювання та порівняння поставленої мети та досягнутих результатів.

- Обсяг і цінність інформації, на якій ґрунтується процес прийняття рішень.

- Термін дії управлінського рішення.

- Структура управління організацією.

- Форми і методи ведення управлінської діяльності.

- Методи і прийоми розробки та реалізації управлінських рішень.

- Суб'єктивність в оцінці можливості вибору рішення.

- Управлінський статус і система управління (психологічний клімат, авторитет керівника, професійно-кваліфікаційний склад).

- Система експертної оцінки рівня якості та ефективності управлінських рішень.

Важливо відзначити, що управлінські рішення мають свою специфіку:

- Рішення та їх наслідки стосуються багатьох людей і можуть мати вплив протягом тривалого періоду часу.

- Прийняття рішень – це особлива функція менеджера, який відповідає за наслідки прийнятого рішення в рамках своєї управлінської діяльності.

- Рішення займає центральне місце в процесі управління, і ефективність управлінських рішень державного сектору визначає забезпечення високої якості життя, надання якісних послуг, сталий розвиток громадянського суспільства та процвітання держави в цілому.

У процесі дослідження особливий інтерес представляла проблема практичного вдосконалення функціонування громадських організацій як ключового елемента державного управління та важливого суб'єкта в демократичній структурі сучасних суспільно-державних відносин.

Для розв'язання цієї проблеми були використані праці Л. Шипілова, який розглядає народовладдя як основу демократичної держави, М. Бондаренка, що

досліджує соціальний капітал у контексті розвитку громадянського суспільства, Ю. Савко, яка зосереджується на громадянському суспільстві та соціальному капіталі, та їх участі у політичному житті.

Важливими джерелами інформації були стаття В. Бондаренка, що присвячена теоретико-правовим аспектам класифікації громадських об'єднань в Україні, дослідження А. Козирєвої, яка аналізує поняття та ознаки громадських об'єднань як органів влади в Україні, та робота М. Корнишової, яка розглядає проблеми та перспективи розвитку громадських об'єднань в громадянському суспільстві.

У умовах державної незалежності Україна, хоча не швидко, але поступово і досить динамічно, впроваджує характер демократичних відносин у структуру суспільних взаємодій держави і суспільства. Кінцевою метою є створення стабільної системи верховенства права та громадянського суспільства.

Особливу роль тут відіграють неурядові організації, які, природно, мають взяти на себе роль об'єднавчого посередника в суспільно-політичних процесах та взяти на себе завдання міжінституційного центру демократичного лідерства. Проте виникає низка практичних запитань, проблем і застережень щодо їхньої публічної правоздатності та місця в процесах державотворення, а також впливу на політичні рішення, артикуляції суспільних інтересів та формування демократичного мислення громадян тощо.

Проблема впливу громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень залишається активною предметною областю для подальших досліджень. Напрямки таких досліджень можуть включати в себе глибше вивчення механізмів взаємодії, розробку ефективних моделей співпраці та розгляд аспектів соціальної відповідальності громадських організацій.

Тому аналіз робіт з теорії прийняття управлінських рішень проводився в різних аспектах соціально-економічного розвитку територій. Слід відзначити наявність великої дослідницької бази з даної теми. Вчені, такі як В. Бакуменко, А. Дегтяр, М. Мескон, Г. Сімон, А. Тампон, Р. Фатхутдінов та інші, зробили значний внесок у теорію управлінських рішень. Зазначається, що без

використання системного підходу неможливо забезпечити об'єктивність дослідження. Концепція прийняття державних управлінських рішень (ПДУР) охоплює всі управлінські рішення, які приймаються вищими та регіональними органами влади для досягнення прозорості та реалізації державних цілей. Вона включає в себе стратегії досягнення мети, основні функції, державну політику, організацію державної влади та вирішення завдань загальнодержавного значення.

Науковий аналіз дозволяє визначити, що проблема впливу громадських організацій на публічно-управлінські рішення привертає значну увагу вчених. Дослідження в цьому напрямку не тільки допомагають розібратися у складних механізмах взаємодії, але й вказують на шляхи оптимізації цього процесу для досягнення більш ефективного управління в інтересах громадянського суспільства.

1.2. Основні поняття дослідження: «громадські організації», «публічне управління»

За А. Дегтяром, управлінське рішення – це творчий акт управлінської ланки, за допомогою якого визначаються конкретні дії, необхідні для вирішення проблеми в процесі функціонування керованої ланки чи бізнесу в конкретному виробничому середовищі, будь то фактичне чи заплановане [15, с. 194].

Визначення терміну «управлінське рішення» від В. М. Колпакова розглядає його як результат системної діяльності людини, що включає когнітивні, емоційно-вольові та мотиваційні чинники, утворюючи синтез психічних процесів, передусім з попереднього нормативного погляду [5, с. 20].

Такий акт приймання рішень представляє собою документ, що фіксує добровільні дії осіб, які здійснюють вибір та реалізацію рішення [5, с. 20].

Щодо визначення управлінського рішення, поданого М.Д. Лесечко, воно розглядається як вибір альтернативи керівником, що в межах його посадових повноважень і компетенції, спрямований на досягнення цілей організації

[7, с. 11]. Б. Раппопорт підкреслює, що управлінське рішення визначає єдність процесу розробки та досягнення результату реалізації, де вибір варіанта рішення стає окремим процесом, а саме рішенням, що виникає з ряду доступних альтернатив [11, с. 21].

В зрозумінні Ч. Атаманчука, управлінське рішення – це соціальний акт, за допомогою якого впливають управлінські ланки на соціальну систему (об'єкти управління) для досягнення поставлених цілей, захисту інтересів та виконання відповідних зобов'язань, пов'язаних із завданнями та потребами управління [1, с. 78].

Відзначимо зауваження Б. Лазарева, який вважає нерозумним поєднання термінів «управлінське рішення» і «акт державного управління», оскільки перше – це вибір альтернативи, а друге – воля підлеглого органу управління, спрямована проти органу управління. Такий розподіл дозволяє чітко відокремлювати етапи прийняття та виконання управлінського рішення, пов'язані, насамперед, з реалізацією рішення та його реальними управлінськими наслідками [6, с. 177].

При вивченні теоретико-методологічних аспектів «публічного управлінського рішення» зауважимо, що згідно з Р. М. Ширшиковим це виражене в офіційній формі усвідомлене рішення суб'єкта державного управління, спрямоване на цілеспрямований вплив на соціальну дійсність [12, с. 272]. М. С. Орлів визначає державне управлінське рішення як управлінське рішення, що приймається державним органом та його керівником для досягнення цілей, стратегій та завдань держави, визначення та реалізації державної політики та функцій на державному рівні [8, с. 35].

Розглядаючи поняття «державне владне рішення», можна виокремити його основні ознаки:

- Спрямованість на вирішення проблем держави.
- Прийняття вищими або центральними державними органами.
- Приналежність до відносин між державою та управлінням, що включає його елементи.

Оформлення у вигляді правових актів законодавчого та іншого нормативного характеру, політичних рішень (доктрини, стратегії, концепції державної політики, державного бюджету), програмних документів і завдань (програми, проекти, сценарії, плани), організаційних та адміністративних рішень (накази, розпорядження і т. д.).

- Створення на його основі впливу на державне управління.
- Обов'язковість дотримання всіма особами, підприємствами, організаціями, установами, державними органами передбачених у ньому вимог.
- Пріоритет у забезпеченні необхідними державними коштами [9, с. 61].

Прийняття рішень в державному управлінні є результатом дій його підрозділів для вирішення конкретних завдань на державному рівні, пов'язаних із відповідними управлінськими ситуаціями. Ситуативний характер рішень пояснюється також визначенням їх як вибору однієї з альтернатив. Прийняття рішень є основною функцією управління, що збігається з іншими його аспектами. За висновками американського вченого Г. Гордона, основою державного управління є саме прийняття рішень, яке взагалі визначає організовану поведінку людини [13, с. 242]. Такий ситуативний характер рішень визначається їх роллю у виборі оптимального шляху дії серед різних альтернатив.

Розглядаючи функціональні можливості громадських організацій, ми можемо отримати більш реалістичне уявлення про те, що означає «громадська організація» як один із найдинамічніших елементів громадянського суспільства. Незважаючи на різноманіття визначень та використання різноманітних пояснень досліджуваного поняття, вчені та практики, як правило, практично збігаються в класичному його розумінні.

Це стає важливим пунктом консенсусу, який не тільки заважає практикам шахрайства та судового процесу висловлювати песимізм щодо ролі громадських організацій у державі, але й дозволяє представникам різних суспільних об'єднань виконувати свої суспільно важливі обов'язки.

Одне з найпростіших і найпоширеніших визначень, що можна знайти в інтернет-матеріалах для соціологів, визначає громадську організацію як «добровільне, організаційне об'єднання громадян, створене для вираження та реалізації своїх інтересів і потреб на основі їх задоволення».

Однак існує інше визначення, що викликає критику: «Громадська організація - це добровільне об'єднання людей, яке має внутрішню структуру та постійних масових членів». В останній частині визначення ми бачимо необов'язковість його введення. Нарешті, визначення членства в громадській організації відображає принцип автономії асоціації, а рішення керувати нею є добровільним, а не вимогою чи обов'язком.

Громадська організація є феноменальним джерелом відкритості та прозорості суспільства та має значний потенціал для розвитку відносин влади та громадян. Феномен об'єднання громадян передбачає в першу чергу його унікальну здатність подолати страх перед владою. Незважаючи на різні підходи до пояснення цього терміну, видається розумним відійти від буквального розуміння цього слова на користь більш чітких термінів. Під громадською організацією ми маємо на увазі організацію, створену громадянами для захисту їх власних інтересів, які є общинними, колективними і соціальними, і класично протилежні інтересам держави.

Він стверджує, що «соціальна організація» – це незалежна від держави структура, яку створюють громадяни з метою просування чи захисту своїх колективних інтересів. У своїй статті «Що таке громадська організація» автор об'єднує концепцію незалежності громадської організації від держави з іншими термінами, такими як неурядова організація (НУО), які також згадуються в зазначеній статті.

Додатково, обґрунтовуючи роль юристів у формуванні класичних підходів до розуміння досліджуваних понять, важливо врахувати суспільно значущі визначення, які використовуються в демократичних країнах. Ці визначення ґрунтуються на правових засадах і визначаються чітко та змістовно в законодавчих актах, офіційних документах та інших нормативних актах.

Розглядаючи розвиток громадських організацій в Україні протягом ХХ століття, важливо врахувати конституційні документи різних періодів, що визначали громадські об'єднання. Зокрема, аналіз конституцій УНР, Української Держави гетьмана Павла Скоропадського, різних радянських конституцій та Конституції України 1996 року дозволяє простежити еволюцію організаційно-правової форми громадських об'єднань.

У цьому контексті, офіційне визнання громадської організації у Законі України «Про громадські об'єднання» визначає її як «організаційно-правову форму громадського об'єднання, створену фізичними особами».

Згідно із змінами 2018 року, ця стаття визначає громадську організацію як «добровільну асоціацію фізичних та/або юридичних осіб приватного права, метою якої є повага та захист прав і свобод і задоволення суспільства, зокрема його економічних, соціальних, культурних та екологічних інтересів».

Це визначення, на наш погляд, визначає основні аспекти громадської організації і надає чіткі рамки для її функціонування та місця в суспільстві. Важливо відзначити, що в українській науці та практиці державного управління ще не існує єдиного визначення поняття «публічна організація», що дозволило б чітко розуміти його сутність і функціонал.

Враховуючи різноманітні підходи до тлумачення терміну «громадська організація» і визнаючи формальність та універсальність громадських об'єднань, можна висунути оригінальне визначення, яке базується на відмінностях від політичних та незалежних від держави організацій.

Отже, в широкому розумінні громадська організація представляє собою інститут громадянського суспільства, а вужчому контексті - це недержавне, аполітичне, добровільне та незалежне об'єднання громадян, яке служить інструментом забезпечення їхніх громадянських прав та інтересів, при цьому уникаючи політичного впливу держави.

Таке визначення підкреслює роль громадських організацій як ключового компонента громадянського суспільства та їхню спроможність діяти незалежно від державної влади. Громадські об'єднання виступають як механізм

забезпечення громадянської активності та захисту прав громадян, враховуючи при цьому інтереси держави в контексті громадського блага та розвитку суспільства.

Громадські організації (ГО) представляють собою неприбуткові структури, створені громадянами з метою вирішення конкретних суспільних, екологічних, культурних або інших завдань. Дослідники, такі як Лесія Лисенко, Андрій Мірошниченко, Надія Лендел, докладають зусиль для розкриття сутності та впливу громадських організацій у різних сферах суспільства.

Публічно-управлінські рішення - це вирішення, які приймаються органами публічного управління та впливають на соціально-економічний розвиток суспільства. Дослідниками, такими як Льюїс Д. Гілберт, Петер Друкер, Герберт А. Саймон, проведено важливі студії щодо прийняття та впровадження таких рішень у публічній сфері.

Рішення публічної адміністрації є усвідомленим вибором органу державного управління, спрямованим на конкретний вплив на соціальну дійсність і реалізується за допомогою конкретних і специфічних заходів [42, с. 58]. На сьогоднішній день відсутній єдиний підхід до прийняття державно-управлінських рішень. Кожен вчений висловлює власну точку зору, зосереджуючись на результатах, операційній системі, процесах та інших важливих характеристиках.

Відповідно до В. Бакуменка, «управлінські рішення держави» є наслідком діяльності відомств, спрямованої на розв'язання конкретних завдань державного рівня, пов'язаних з відповідними управлінськими ситуаціями [2, с. 25]. Г. Ситник визначає рішення, пов'язані з державним управлінням, як «процес виконавчо-розпорядчої діяльності, спрямований на встановлення певних правил поведінки органів, організацій, посадових осіб і громадян» [31, с. 218].

В. Никифорова дає таке визначення: «Рішення з питань державного управління» – це система узгодженої діяльності та функцій органів державної влади, спрямованих на досягнення державних цілей [23, с. 194].

У Енциклопедичному словнику з державного управління рішеннями

державного управління вважаються «акти соціального управління, якими держава визначає причини виникнення, зміни або припинення регульованих суспільних відносин» [9, с. 175].

Перші спроби сформулювати поняття «публічне управління» датуються 1887 роком і пов'язані з ім'ям Вудро Вілсона, який у своїй праці «Наука про державне управління» вперше введе терміни «публічне управління» та

«публічна адміністрація». У традиційному розумінні «публічна адміністрація» охоплює діяльність, яка об'єднує мистецтво та науку управління громадськими справами. Особлива увага приділяється взаємодії з різними видами організацій та домогосподарствами з використанням встановлених законами, правилами та процедурами.

Публічне управління впливає на об'єкти управління, такі як суспільні відносини, учасники, процеси та феномени. Це мережа взаємин і діяльності, що реалізується через суб'єкти, такі як держава та уповноважені органи та особи.

За визначенням Дж.М. Пфіфінера та Р. Прістюса, «публічне управління – це управління організацією та напрямом людських і матеріальних ресурсів для досягнення бажаних цілей». Узагальнено, публічне управління представляє собою систему ролей і відносин, що об'єднує різні рівні влади та різноманітні сфери суспільства.

РОЗДІЛ 2

ВПЛИВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СИСТЕМІ РЕФОРМИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

2.1. Сутність та технології прийняття публічно-управлінських рішень

Управління соціальними системами передбачає прийняття та реалізацію відповідних рішень, що робить належні управлінські рішення основною формою державного управління. Ці рішення є невід’ємною частиною процесу державного управління і визначають цілеспрямованість останнього. Термін «державні управлінські рішення» тісно пов’язаний із системою державного управління та вважається її ключовим елементом, оскільки вони впливають на регулювання всіма громадянами. Рішення в системі державного управління різноманітні і приймаються на різних рівнях із різними повноваженнями.

Деякі з них ухвалюються на вищих рівнях управління і центральними органами влади для вирішення ключових завдань держави. Інші можуть мати опосередкований або допоміжний характер і приймаються на різних рівнях, включаючи центральні органи влади та рівень в межах держави. Межі рішень на одному рівні можуть впливати на дії на нижчому рівні управління.

Згідно з В. А. Василенком, «державно-управлінські рішення» є дев’ятою ланкою безпосередньої взаємодії влади і суспільства [6, с. 126]. Основні особливості рішень державного управління узагальнено на рисунку 2.1.

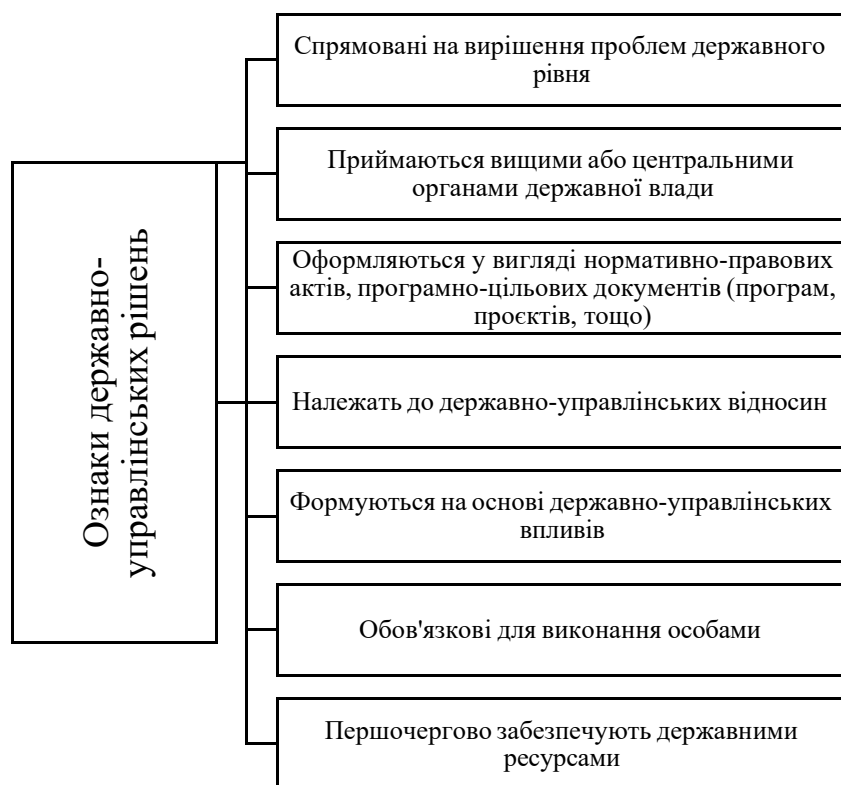

Рис. 2.1. Ознаки державно-управлінських рішень

Проведений аналіз різноманітних управлінських рішень, ухвалених на різних етапах державного управління, дозволяє класифікувати їх за формою та розподілити на три основні групи:

Таблиця 2.1.

Види державно-управлінських рішень

1 група Нормативно-правові	2 група Програмно-цільові	3 група Організаційно-розпорядчі
Конституція; конституційні закони та угоди; закони; укази голови держави; положення; галузеві та державні стандарти тощо	Національні, державні, регіональні, галузеві програми, проєкти	Доручення та організаційно-координаційні рішення вищих і центральних органів державної влади

Ця класифікація публічно-управлінських рішень відповідає основним принципам прийняття рішень для вирішення суспільних проблем. Вони приймаються вищими чи центральними органами влади держави і оформляються у вигляді положень, програм, проектів, концепцій, сценаріїв, планів та управлінських рішень організацій.

Державно-управлінські відносини включають в себе всі ці аспекти і ґрунтуються на впливі керівництва. Зобов'язання відображають залучені особи, підприємства, організації, установи та органи, і їхнє перше завдання - забезпечити необхідні державні ресурси.

Розрізняючи три основні групи управлінських рішень, можна виділити: Нормативно-правова група:

- конституційні закони та угоди;
- закони;
- укази глави держави;
- рішення парламенту та уряду;
- міжнародні договори;
- розпорядження міністрів та керівників інших центральних

органів управління;

- положення, що стосуються центральних органів влади;
- національні та галузеві стандарти тощо.

Програмна група:

- національні, державні, регіональні, міжгалузеві та між міністерські політики, програми та проекти.

Організаційно-адміністративний склад групи:

- завдання та рішення організаційної координації вищих та центральних органів публічної влади щодо форм діяльності державного управління.

Державні управлінські рішення включають елементи, такі як планування діяльності, завдання структур безпеки, організація взаємодії між ними, а також управління та забезпечення його функціонування в кризових ситуаціях.

Управлінське рішення, зокрема державне, є актом соціального управління, що відбувається на певному етапі розвитку суспільства і за певних соціальних умов, яке становить конкретний проект соціальних змін з урахуванням об'єктивних соціальних законів.

Рішення, які приймає державне управління, є ключовим елементом в системі влади, державної влади, управління та відносин між управлінням, реалізації управлінських заходів та суспільства. Поняття «рішення» отримало особливе значення в юридичних науках. У контексті дій влади рішення не обов'язково обмежується вибором одного можливого варіанту.

Сучасний процес втілення управлінських рішень можна розглядати як трьохетапний процес: розробка, ухвалення та впровадження. Цей процес є результатом діяльності органів влади [38, с. 50].

В. Никифорова відзначає, що «специфіка розроблення, ухвалення та реалізації державних управлінських рішень визначається багатогранністю сфер, пов'язаних з забезпеченням національної безпеки держави і повинна враховуватися при здійсненні управлінського впливу» [23, с. 195].

На етапі розробки управлінських рішень проводиться загальноекономічний аналіз ситуації на мікро- та макрорівнях. Під час цього процесу здійснюється збір та обробка відповідної інформації, ідентифікація та проектування основних проблем для вирішення.

Вимоги до розробки управлінських рішень включають законність, обґрунтованість, оптимальний вибір, чіткість, лаконічність, комунікабельність виконавців, своєчасність, точність та швидкість. Етап ухвалення управлінського рішення включає розробку та оцінку всіх можливих варіантів рішень та вибір найбільш правильних процедур, враховуючи вибрані критерії. Вибір оптимального рішення та прийняття найкращого рішення є основним критерієм, де важливість відповідності каталогі вимог, обґрунтованість, своєчасність та відповідальність керівництва визначають високий рівень професіоналізму керівника [38].

Управлінські рішення мають надійно підґрунтовуватися попереднім економічним аналізом та багатofакторними розрахунками [73]

Згідно з переконанням О. Танчука, механізм прийняття рішень у сфері державного управління формується комплексом елементів. Це включає систему осіб, відповідальних за ухвалення рішень, систему правових норм та обмежень, які регулюють цей процес, а також функціональні зв'язки між конкретними особами, які здійснюють ухвалення рішень. Додатково, важливою складовою є система інформації, яка охоплює процес, результати рішень, сприйняття цих рішень та ситуацію, в якій вони приймаються [32, с. 156].

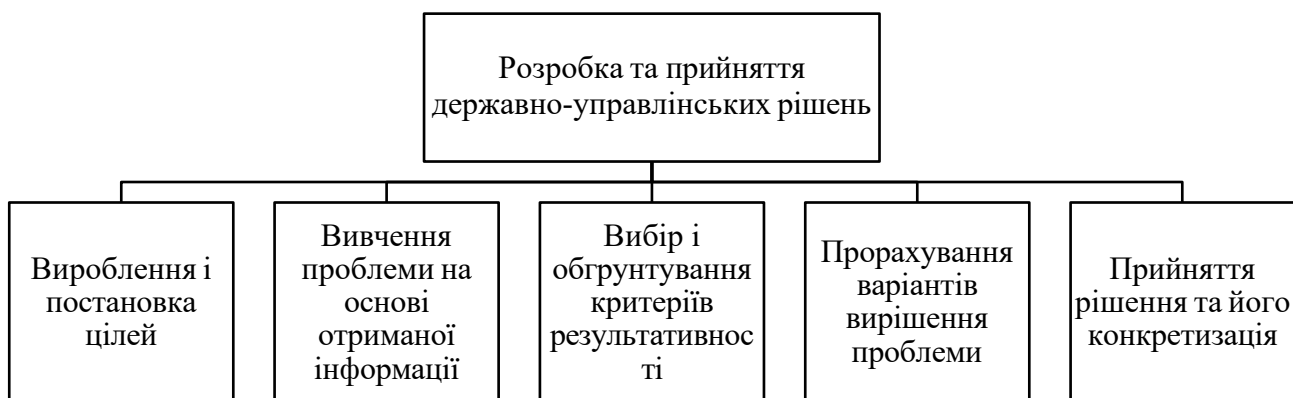

Рис. 2.2. Розробка і прийняття державно-управлінських рішень в органах публічної влади

Основними принципами публічно-управлінської технології прийняття управлінських рішень є:

- Законність: рішення повинні відповідати правилам техніки безпеки.
- Організаційна: встановлення раціонального порядку роботи органів влади для обґрунтованого прийняття рішень.
- Структурно-функціональний: визначення оптимальної структури прийняття рішень, що відповідає функціям і завданням органів національної безпеки. Ця структура разом із іншими механізмами грає ключову роль у забезпеченні зважених рішень у різних сферах, включаючи повсякденне життя і період воєнного стану [26, с. 113].

На етапі реалізації управлінських рішень проводяться наступні кроки:

- Роз'яснення рішень: пояснення прийнятих рішень та залучення уваги виконавців.
- Контроль за виконанням: супровід виконання рішень, контроль і внесення необхідних коректив.
- Результати впровадження: аналіз результатів впровадження рішень та їх вплив на конкретні ситуації.

Управлінська діяльність на цьому етапі базується на виборі найефективніших засобів, форм і методів реалізації управлінських рішень для досягнення оптимальних результатів.

Колективні (групові) методи прийняття рішень у державному управлінні включають об'єднання зусиль керівників і виконавців для вирішення нестандартних, творчих проблем. Це сприяє керуванню спеціально створеними проблемними ситуаціями з метою досягнення ключових цілей [55].

Методи такі, як мозковий штурм, номінальна група (НГТ), експертний метод (метод Дельфі), електронні наради (електронний мозковий штурм) ініціюють обговорення та надають доступ до альтернативних рішень проблемних ситуацій.

Під час застосування методу мозкового штурму в державному управлінні відбувається наступне: спочатку формується група кваліфікованих експертів, які вносять свої оцінки та висновки. Психологічно цей метод ґрунтується на повному прийнятті ідей та пропозицій кожного учасника команди, незалежно від їхньої фантастичності чи специфічності. Метод мозкового штурму є практичним і дозволяє швидко генерувати різноманітні ідеї, сприяючи модифікації загальних та індивідуальних думок [71].

Процес мозкового штурму проходить у два етапи. На першому етапі головною метою є максимальна генерація ідей та їх ефективне закріплення за короткий період. Другий етап включає обговорення та вибір найкращої ідеї, переходячи від збору ідей до обговорення. Кожна ідея перевіряється на об'єктивність, відповідність вимогам та здійсненність, а непрактичні

ідеї виключаються. Лише кілька перспективних ідей уточнюються та, за необхідності, фіксуються як можливі альтернативні рішення проблеми.

Однак основним недоліком методу мозкового штурму є тривалість процесу аналізу та виключення ірраціональних ідей. Техніка створення номінальних груп є структурним елементом цього методу, а іменні публічно-управлінські рішення, ухвалені органами місцевого самоврядування, представляють собою процес визначення та вибору плану дій для вирішення конкретних проблем громадян.

Територіальна громада, будь то на рівні району чи області, або використання нових можливостей для досягнення цілей розвитку місцевих соціально-економічних систем, вимагає складного процесу прийняття рішень органами влади. Цей процес включає ряд логічних кроків:

- Дослідження проблеми та виявлення завдань: визначення логічного завдання, вирішення якого стає необхідним.
- Визначення критеріїв прийняття рішення: розробка основних критеріїв, які будуть використовуватися для оцінки управлінських рішень.
- Розробка можливих варіантів вирішення проблеми: створення різних варіантів, які можуть вирішити виявлені проблеми.
- Аналіз альтернатив та оцінка варіантів: оцінка різних варіантів з точки зору їхньої реалізації, здійсненності та послідовності.
- Вибір найкращого варіанту: згрупування альтернатив та вибір оптимального рішення.
- Прийняття та реалізація обраного варіанту: оформлення та впровадження прийнятого рішення в дію.
- Оцінка наслідків прийнятого рішення: контроль та оцінка результатів, визначення відповідності до очікуваних ефектів [15].

Незважаючи на загальний підхід до прийняття управлінських рішень, органи місцевого самоврядування виокремлюються певними особливостями:

- Уніфікація форм прийняття рішень: відповідність форм прийняття публічних рішень обов'язкам органів місцевого самоврядування та державних

посадових осіб.

- Орієнтованість на розв'язання місцевих проблем: спрямування на вирішення конкретних проблем районів чи областей.
- Залучення громадськості та інших зацікавлених сторін: врахування інтересів громадян, підприємців та органів державного управління.
- Колегіальний характер прийняття управлінських рішень: спільне вирішення важливих питань розвитку місцевого самоврядування.
- Прозорість: організація громадських обговорень та слухань з багатьох важливих питань, в яких беруть участь експерти та науковці [62].

Необхідно також підкреслити, що рішення державного управління, які включені в закони органів та посадових осіб місцевого самоврядування, можуть бути судово визнані неправомірними та скасовані згідно з їх невідповідністю Конституції та законам України, що регулюють такі питання.

2.2. Громадська організація як елемент публічного управління

Питання становлення держави Україна як європейської демократичної країни завжди було пов'язане із прагненням громадян безпосередньо брати участь у суспільно-політичних процесах, впливати на державу, напрями її внутрішньої та зовнішньої політики та іншими аспектами. Діяльність громадянського суспільства в українському контексті вплинула на важливі події, пов'язані з розбудовою держави, відображаючи зацікавленість суспільства у відродженні та захисті не лише національних, культурних і професійних цінностей, але й суспільно-політичних і демократичних ідеалів.

Хроніка Української революції 1917-1921 рр., опір комуністично-радянській системі в УСРР, український національно-визвольний рух на теренах України, що тимчасово належали іншим країнам (Чехія, Словаччина, Румунія, Угорщина, Польща), дисидентський рух після війни та період відродження української держави на початку 1980-1990-х років відзначають зростання ролі громадян у процесі формування держави [42].

Громадські діячі українського національного руху відігравали ключову роль у суспільно-політичних змінах та були ініціаторами формування системи громадських організацій як важливого механізму державотворення в Україні.

Таким чином, виникнення громадських організацій та об'єднань в Україні було обумовлене кількома важливими факторами, такими як історико-політичні традиції, ідеологічне протистояння, формування та захист демократичних та плюралістичних відносин, активізація громадян у політичному житті, відродження культурних цінностей та екологічна та соціальна діяльність.

Найважливішим аспектом функціонування громадських організацій сьогодні є їхній внесок у суспільно-державну інтеграцію українців та інституціоналізацію громадських інтересів через дотримання демократичних процедур.

Незважаючи на те, що існують різноманітні дослідження статусу громадських організацій в українській та світовій науці, питання їхньої ролі як демократичного елемента державного управління та вмотивованого використання в державній політиці часто розглядаються однобічно. Науковці вже досягли певного консенсусу щодо інституційної ролі громадських організацій у демократичних процесах, проте, умови сучасної демократії вимагають нового погляду на цю тему. Це особливо важливо при аналізі демократичного розвитку в Україні [39].

Протягом тривалого часу в Україні формується свідомість громадян щодо участі в суспільно-політичних процесах, що вимагає адекватної реакції на державотворчі та соціально-економічні виклики. Громадянське суспільство стає не лише конструкцією, створеною людьми, але й практикою самоврядування, громадянської ініціативи та плюралізму.

У цьому вимірі громадянське суспільство не тільки забезпечує демократичні механізми, але й створює вільне та публічне середовище, в якому громадяни відчують себе центральними елементами суспільного життя як ініціатори та актори. Таке суспільство втілює соціальні та громадські

інтереси, стає учасником процесів соціального управління та взаємодії між суспільством і управлінням.

На нашу думку, у сучасних умовах розвитку в Україні громадські організації слід сприймати як необхідний елемент демократичного управління. Однак для повноцінного розуміння їхнього місця та ролі у суспільному житті, особливо в динаміці суспільно-політичних процесів, важливо знайти відповіді на ряд теоретичних і практичних питань. Серед найважливіших з них - визначення громадської організації, розуміння її функцій у суспільстві, місце в громадському порядку, роль у демократичному управлінні та можливі перспективи впливу на державотворчі процеси [38, с.47].

Нарешті, як може сприяти покращенню відносин між публічною адміністрацією та державним управлінням? Для розуміння ролі громадських організацій як необхідного демократичного елемента державного управління, ключовим є їхнє визнання як осередку, що об'єднує громадські інтереси. Ці організації мають гарантувати громадянам, що вони ефективно представляють їхні інтереси перед державою та громадянським суспільством. У цьому контексті виникає концепція інструментального волевиявлення народу.

Державне управління часто стикається з неоднозначним визначенням терміну «народовладдя», що з часом стає формалізованим. У нашому дослідженні цей термін є важливою основою для змістовного розуміння діяльності державних установ. Громадська організація виступає представником «народу», «громади», «громадян», надаючи поняттю «народовладдя» конкретний зміст. У такій організації громадяни не лише отримують «право влади», але й можуть повноцінно брати участь у системі державного управління та процесі державотворення, що гарантується нормативно-правовою базою демократичної держави та орієнтується на потреби суспільства та відповідність їм з боку органів.

У сучасних умовах розвитку цивілізації важливо розуміти, що людина, як громадянин, є господарем своєї долі. Громадянське суспільство виступає як конструкт, демократичний інститут, що надає більше можливостей для

автономного розвитку, індивідуального самовираження та самореалізації. Співпраця та об'єднання громадян (у вигляді громадських організацій) є найкращим інструментом об'єднання інтересів соціальної групи.

Центральним елементом громадянського суспільства повинен бути активний і відповідальний громадянин, готовий пожертвувати особистими інтересами на користь колективних і суспільних цілей. Цей тип громадянина є прикладом конструктивного підходу до соціального середовища та сприяє досягненню спільних, колективних та суспільно важливих цілей. Об'єднання цих громадян відбувається через «соціальний капітал», що виникає з їхньої масової самоорганізації та сприяє створенню громадських організацій для захисту спільних інтересів на основі взаємної довіри та підтримки [46, с.56].

Це підтверджує погляд дослідниці М. Бондаренко, яка визнає «соціальний капітал» як завойовану довіру між громадянами. У структурному відношенні, соціальний капітал представляє собою комплекс різноманітних знань, умінь, культурних та ментальних традицій, який сприймається суспільством як соціально значущий. Окрім того, деякі дослідники розглядають соціальний капітал як частково природний аспект громадянського суспільства.

Розглядання громадської організації як необхідного елемента демократичного врядування відображає наше розуміння успішного розвитку громадянського суспільства. Цей успіх визначається наявністю соціального капіталу, який стимулює громадян до активної участі в суспільно-політичних процесах та взаємодії з державним управлінням [18].

Громадянське суспільство виступає як конструкт, що надає можливості для автономного розвитку та самореалізації громадян. Важливою є роль громадських організацій у розвитку суспільства і держави, підтверджуючи готовність вирішувати загальнодержавні проблеми на основі взаємної довіри та відповідальності.

Сучасна співпраця суспільства та держави створює синергетичний ефект, сприяючи розвитку громадянської ініціативи та системи

громадських організацій. Це відображається в їхній ролі як підтримуючих структур та повноцінних органів державного управління.

Враховуючи різні підходи та типології в розумінні громадської організації, її місця в державній політиці та управлінні, важливо визначити концептуальну та емпіричну природу цих питань. «Третій сектор» та «інститут громадянського суспільства» вказують на важливість статусу громадського об'єднання в системі влади та контролю над державою та суспільством.

У світлі цього, громадська організація виступає як важливий елемент громадянського суспільства, що сприяє взаємодії та співпраці між громадянами та владою для досягнення спільних цілей [56, с.29].

Виходячи з цих підсумованих знань, слід зазначити, що перший сектор формують державні органи, другий – економіка. Третій сектор, часто визначений як «четверта влада» або ЗМІ, розглядається як ключовий гравець, відділений від держави та економіки. На основі цієї класифікації, існує вже висунута концепція, що п'ятий сектор включає владу місцевих громад, що представляють безпосередній вплив народу.

У наш час, в умовах глобалізації та демократичних змін, де людський фактор займає важливе місце, ця багатогалузева класифікація є доречною. Важливо визнати, що громадські організації, як частина третього сектору, можуть відігравати ключову роль у формуванні громадянського суспільства. Це визначення не повинно базуватися лише на формальності, але на практичній ініціативі, спрямованій на досягнення суспільних цілей.

Громадянське суспільство, і зокрема громадські організації третього сектору, визнаються як важливий чинник демократії. Без їх участі, навіть при наявності новітніх технологій, розвиток суспільства буде ускладнений. Позиція громадянина у структурі влади виявляється центральною та об'єднуючою.

Громадські організації навіть стикаються з ризиком експропріації (перехід під контроль державних органів) та комерціалізації (залежність від фінансових впливів, компаній). Однак вони залишаються центром суспільства,

виконуючи важливу роль комунікативного зв'язку між громадянами та владою, і визначають рівень розвитку демократії. Однак важливо розглядати не лише соціальне походження груп, але й їхні соціальні цілі та досягнення [39].

Одночасно зазначаємо, що громадські організації, нашим переконанням, у своїй структурній сутності втілюють центр інтеграції активних громадян. Ці громадяни, через вияв своєї громадянської позиції, визначають сучасний стан та перспективи розвитку управлінського потенціалу членів своїх організацій та суспільства в цілому. Фактично, громадські організації можуть служити моделлю демократичного управління, частково формалізованого щодо змісту їхньої діяльності. Їхній колективний стиль управління базується на узгодженні різнопланових соціальних інтересів.

Спростивши, громадські організації виражають натуральну потребу громадян у самоорганізації та колективному управлінні. З урахуванням вищезазначеного погляду, що публічне управління засноване на довірі, принцип відповідальності за зміст діяльності державного управління значно зростає [72]. Одночасно розвиток демократичних інституцій сучасного світу, які ставлять за мету реалізацію демократичних цінностей у взаємодії між особами, вимагає узгодження між державою та громадою. Здійснюючи оцінку ефективності взаємодії, соціальний інструмент виступає як показник не тільки взаємодії суспільства з державою, але і як механізм функціонування системи державного управління.

Громадська організація може стати важливим елементом громадянського суспільства, а також інструментом демократичного управління. Вона впливає на спрямування та формування державної політики у різних сферах і слугує чутливим індикатором ефективності її реалізації. Такий підхід лежить в основі демократичного уряду, що базується на взаємній довірі від усіх до усіх.

Незважаючи на різноманітність громадських організацій, що піддаються класифікації за різними критеріями, вони визначаються загальними ознаками, які роблять їх важливим соціальним інститутом, що захищає суспільні інтереси громадян та є важливим стимулом до зростання їхньої впливовості

перед державою.

Слід акцентувати увагу на тому, що вказані характеристики відзначають важливість громадських організацій як демократичного компонента державного управління. У цьому контексті громадяни формують взаємовідповідальний підхід до соціально значущих проблем, допомагають визначати актуальні питання та розробляти шляхи їх вирішення. Підходи до вирішення цих проблем вражають оптимізмом у контексті національної будівництва.

З цього випливає, що громадські організації мають значну автономію, порівняно з іншими соціальними інституціями та органами місцевого самоврядування. Вони володіють значним інституційним, організаційним та публічно-управлінським потенціалом, що створює перспективи для їх ролі в якості впливового інтегратора суспільно-державних відносин [67].

Поважаючи наведені визначення організації публічної влади, важливо враховувати наступні аспекти:

- Громадсько-соціальний компонент вказує на широкий соціальний спектр організації, охоплюючи осіб, що об'єднують бажання та надії в певних обставинах.
- Добровільність та незалежність діяльності свідчать про демократичний характер об'єднання громадян, що базується на спільних інтересах та рішучості діяти самостійно в інтересах «об'єднання».
- Автономія та незалежність свідчать не лише про відокремленість громадської організації від держави, але й про її фундаментальну приналежність до громадянського суспільства.
- Аполітичність, недержавність та неприбутковість є ключовим обґрунтуванням соціальної ролі громадських організацій, які взаємодіють з державою як рівноправний партнер у державотворчих процесах.

Додатково слід зазначити, що громадські організації, зокрема через свою аполітичність та недержавний характер, є важливим стабілізуючим елементом суспільства. Вони допомагають зберегти баланс між громадськістю та владою,

створюючи простір для відкритого діалогу та обміну ідеями між різними соціальними групами.

Також слід враховувати, що громадські організації володіють історичною пам'яттю та досвідом, які стають цінним ресурсом для суспільства. Цей досвід може бути використаний для вирішення сучасних викликів і формування стратегій розвитку, забезпечуючи таким чином константність і сталість у суспільному розвитку.

Крім того, громадські організації виступають як важливий канал комунікації між громадянами та владою, роблячи більш прозорим та доступним процес прийняття рішень. Це важливо для забезпечення широкої участі громадян у формуванні політики та впливі на суспільні рішення.

У вимірах демократії та громадянського суспільства, громадські організації є не тільки втіленням громадянської активності, але й джерелом інновацій та творчого підходу до розв'язання проблем. Їхні ініціативи та проекти часто спрямовані на досягнення сталого розвитку, соціальної справедливості та зміцнення прав людини [22].

Отже, громадські організації відіграють не тільки роль посередників між громадянами і владою, але й є ключовим чинником формування взаємодії між різними суб'єктами суспільства для сприяння його гармонійному розвитку.

На нашу думку, наведені визначення в повній мірі відповідають сутності демократичного врядування та плюралізму, забезпечуючи повагу до основних конституційних прав і свобод громадян. Ці визначення визначають роль громадських організацій як ключового елемента в інституційній структурі державного управління, які виступають центральними посередниками між громадянами та владою. Їхня різноманітна діяльність спрямована на вирішення різноманітних соціальних завдань та виконання важливих державотворчих функцій [25].

Ці визначення також відзначають суттєвий внесок громадських організацій у розвиток демократії, зокрема їхню спроможність розпізнавати та вирішувати суспільно значущі проблеми, сприяти взаємовідповідальному

ставленню громадян до цих питань та сприяти формулюванню ефективних стратегій вирішення.

Необхідно зауважити, що сучасні дебати серед фахівців не завжди визначають чіткий інституційний статус та функції громадських організацій. Однак це розмаїття статусів і програм структурних одиниць дозволяє їм ефективно виконувати різноманітні завдання та функції в суспільному просторі. Враховуючи постійне зростання ролі громадянського суспільства у сучасному демократичному світі, громадські організації можуть виконувати різноманітні функції: інституційну, децентралізаційну, інтеграційну, захисну, освітню, персональну, комунікативну, контрольну, регулюючу та управлінську.

Інституційна функція громадських організацій є важливою в контексті сучасних відносин між суспільством і адміністрацією, а також у процесах державотворення. Розглядання громадських організацій як інститутів та інструментів, що реалізують політики та встановлюють керівні принципи, є ключовим в аналізі їх ролі в суспільстві.

У зв'язку з реальною дискусією щодо структурного статусу громадських організацій в суспільній системі, вони активно реалізують інституційну систему як самоорганізовану та частково автономну. Ця система служить платформою для вирішення різних завдань у сфері громадянського суспільства, а також визначає їхню роль у формуванні держави [19, с.59].

Отже, в контексті сучасної політичної обстановки та розвитку громадянського суспільства, функції громадських організацій визнаються як ключовий чинник для забезпечення гармонійного розвитку суспільства.

Громадські організації, через свою інтеграційну функцію, впливають на органи державної влади, сприяючи взаєморозумінню та відповідальності всіх сторін у відносинах з державним управлінням. Ця функція слугує механізмом зміцнення групових демократичних цінностей, активізуючи сутність соціального інституту. Додатково, важливо підкреслити державотворчу місію громадських організацій у якості демократичного елементу громадянського

суспільства.

Громадські організації, взаємодіючи з умовними суб'єктами публічно-управлінських відносин, формують систему постійних зв'язків. Ця мережа охоплює взаємодії на вертикальному та горизонтальному рівнях, об'єднуючи учасників як всередині, так і між різними організаціями. Громадські організації, створюючи цю мережу, несуть національний рівень та реалізують державотворчі функції, об'єднуючи різні інституції, включаючи етнонаціональні спільноти.

Охоронна функція громадських організацій призначена для захисту інтересів громадян, відповідно до нормативного статусу публічно-правового товариства. Правове регулювання визначає функціональну необхідність у захисті прав і свобод, включаючи суспільні інтереси у сферах економіки, соціальної справедливості, культури та інших аспектів. Громадські організації виявляють ініціативу у законодавчих питаннях та використовують різноманітні форми, такі як вимоги, заяви, постанови, для реалізації захисної функції [70].

Зазначена захисна функція виникає внаслідок природної потреби членів громадських організацій у виявленні власної ініціативи, особливо в законодавчих сферах. Громадські організації використовують свій потенціал для проведення акцій громадянської непокори, мітингів, демонстрацій, страйків, пікетів та інших форм соціального протесту. Роль інститутів громадянського суспільства є ключовим фактором ефективності в розподілі повноважень державного управління та прийнятті рішень у сучасних демократичних державах.

Українські громадські організації визнають політику як сферу своєї управлінської діяльності. У рамках своєї наглядової ролі, органи влади не лише контролюють виконання рішень та угод із державними органами та муніципалітетами, а й виступають прибічниками забезпечення верховенства права та соціальної справедливості [46, с.56].

Для досягнення цієї мети громадські об'єднання використовують

різноманітні стратегії, такі як підтримка або відхилення соціальних рішень, запровадження альтернативних програм розвитку, встановлення громадського контролю як необхідного елементу демократизації тощо, зробивши управління та політику більш публічними.

Ми віримо, що комунікаційна функція (включаючи власну пропаганду, інформування, розширення зв'язків та підтримку конкретних ініціатив), виховна функція (формування морально-політичних та адміністративно-правових рамок суспільства), а також функції культурної та національної самовпевненості громадян мають великий потенціал для впливу.

Крім того, кадрова функція громадських організацій, така як підготовка спеціалізованих кадрів та розвиток людських ресурсів, включаючи інтелектуальні, грає важливу роль у формуванні суспільства та покращенні ефективності державного управління [50].

Наведені визначення повністю відповідають демократичному характеру державного управління, соціальному плюралізму та забезпечують основні конституційні права і свободи громадян.

Громадські організації відкривають для себе можливості займати ключове положення в інституційній структурі публічної державної корпорації. Вони виконують роль суттєвого посередника між громадянами та існуючою владою, а через свою різноманітну діяльність націлені на виконання різнопланових соціальних завдань. Громадські організації також несуть важливі державотворчі функції, спрямовані на реалізацію соціальних потреб суспільства. Основною метою їх існування є втілення соціальних вимог суспільства через ефективне сприяння виконанню державної політики [33, с.100].

Зміст цих функцій відображає важливий аспект громадських організацій як необхідного демократичного компонента державного управління. Через свою участь у реалізації державної політики громадські організації виступають інструментом для чіткого позиціонування в системі розвитку публічно- управлінських відносин. Важливою є також їхня роль у визначенні

громадської позиції та сприянні розбудові публічно-управлінської системи.

Треба відзначити, що на сьогоднішній день фахівці не завжди мають чітке розуміння функцій громадських організацій та їхнього інституційного статусу. Однак це не ускладнює їх роль як ключового елемента демократичного суспільства, оскільки різноманіття структурних одиниць визначає їхню інфраструктурну цінність і сприяє розширенню благодійних та соціальних послуг.

Розвиток державно-управлінських відносин в Україні протягом періоду незалежності свідчить про те, що формування громадських організацій у країні має свої коріння у потребі захисту прав, свобод і соціальних норм громадян, а також в підтримці та підвищенні рівня їхньої культурної освіти. Громадські організації, на наш погляд, виступають суспільно корисними усіма характерними аспектами та не мають «політичного» розшарування.

Існує кілька теоретичних підходів до класифікації громадських організацій, але найбільш помітний вплив має класифікація за цілями та сферами діяльності. Ця класифікація виокремлює такі напрямки, як соціально-політичні, мирно-правові, економічні, національно-культурні, екологічні, благодійно-оздоровчі, міжнародні та інші. Також в Україні існує велика мережа профспілок, представлених різними групами, такими як молодь, ветерани та жінки [56].

Проте в умовах сучасної України профспілки втрачають статус незалежних, перетворюючись в частково залежні від держави громадські організації. Їхні інтереси частково узгоджуються з інтересами державних інституцій. Таким чином, вони, формально будучи добровільними громадськими некомерційними організаціями, утримуються в певних рамках відносин з державними структурами.

Поділ національних громадських організацій на функціонально ефективні групи, як запропоновано українським дослідником П. Дігтярем, визначає громадські організації як «самопоміч», «соціально орієнтовані», «соціального захисту», а також «прав людини» та «інфраструктура». В цілому,

ці визначення і підходи до класифікації громадських організацій свідчать про їхню важливу роль у демократичному суспільстві та активну участь у розвитку української держави.

Необхідно підкреслити, що варіативність підходів до визначення концептуальної сутності громадських організацій та їхньої функціональної орієнтації свідчить про те, що ці організації є не тільки структурним елементом - інститутом громадянського суспільства, але й одним із його найдинамічніших компонентів. Вони займають важливе положення в системі розвитку публічно-управлінських відносин, що сама по собі перебуває у постійному процесі удосконалення [42].

Незважаючи на різноманітність підходів, які існують, дослідники та практики практично згодні, що громадські організації мають важливу роль та є суспільно корисними для формування сучасної демократичної держави. Зокрема, реформи в Україні, спрямовані на децентралізацію влади, відкривають чудову можливість для повноцінної демократизації державного управління та передачі значних повноважень громадянам.

У цьому контексті громадські організації повинні зайняти належне їм інституційне місце та відігравати конструктивну та суспільно значущу роль. Вони мають зробити свій внесок у процес розбудови нації, керуючись громадською думкою [43, с.68].

У сучасному суспільстві громадські організації виступають ключовим елементом публічного управління, забезпечуючи ефективний механізм взаємодії між громадянами та владою. Їхня роль виявляється не тільки у представництві інтересів громадян, але і у формуванні політик, реалізації реформ та забезпеченні відкритості та прозорості в управлінні.

Однією з ключових функцій громадських організацій у публічному управлінні є представництво інтересів громадян. Вони є голосом громадянського суспільства, виступаючи за права та потреби своїх членів. Це дозволяє забезпечити різноманіття думок та поглядів у процесах ухвалення рішень.

Громадські організації активно беруть участь у формуванні та аналізі публічних політик. Вони можуть створювати ініціативи, розробляти альтернативні стратегії та пропонувати рішення для вирішення соціальних проблем. Такий взаємний обмін ідеями дозволяє забезпечити наявність різноманітних поглядів при ухваленні ключових управлінських рішень.

Громадські організації є важливим каталізатором прозорості та відкритості в публічному управлінні. Їхня участь у громадських обговореннях, моніторингу діяльності органів влади та розповсюдженні інформації сприяє підвищенню рівня довіри до державних інституцій та підвищенню якості управління [48].

Громадські організації виступають не лише в якості представників громадян, але і як активний учасник публічного управління, сприяючи взаємодії громадськості та влади. Їхня роль полягає у тому, щоб гарантувати різноманітність поглядів, забезпечити прозорість та сприяти створенню ефективних механізмів управління для досягнення спільних цілей суспільства.

2.3. Місце громадських організацій у системі реформи публічної служби

Розвиток соціальних управлінських відносин представляє собою складну реальність, яка визначає параметри взаємодії, динаміку та масштаби взаємодії різних елементів, таких як інституції, організації та соціальні інститути. Ці елементи формують основу відносин соціального управління та процесу державотворення. Серед ключових учасників цього середовища, що взаємодіють з громадськістю, виділяються державні установи, муніципалітети та інститути громадянського суспільства.

Враховуючи гібридність демократичної системи, нестабільний рівень розвитку громадянського суспільства та інші фактори, в Україні стоїть актуальна задача оновлення громадських організацій. Вони можуть виступати універсальними та суспільно корисними показниками децентралізації та

демократизації відносин між адміністраціями та державним управлінням. В цьому контексті громадські організації можуть виконувати роль свого роду

«вертикального дзеркала», не лише відображаючи самореалізацію суспільства, але й коригуючи дії влади на користь громадянства та стаючи невід'ємною частиною суспільства.

При розгляді теорій особистості Абрахама Маслоу та Карла Роджерса, наш підхід базується на їхньому впливовому розумінні людської психології та особистісного розвитку. Маслоу, зокрема, визначив ієрархію потреб, вказуючи на те, що самореалізація є найвищою ступенем людських потреб. Роджерс, з іншого боку, зробив важливий внесок у розуміння самовизначеності та саморозвитку особистості через акцент на психологічну концепцію «я-інший» [49, с.120].

Використання загальних праць Ларрі Хелла та Деніела Зіглера дозволяє нам враховувати різноманітність та приклади теорій особистості в контексті наших досліджень. Ці автори розширюють розуміння фундаментальних принципів особистості, які можна застосовувати до різних аспектів людської діяльності.

Спираючись на методологічні підходи П. П'єтровського та враховуючи власні оцінки автора, що визначають теоретичні та дослідницькі парадигми, ми прагнемо забезпечити глибоке розуміння гіпотези щодо ролі самореалізації громадської організації у розвитку системи публічно-управлінських відносин.

Важливою точкою є позначення гнучкості методологічних підходів, адже це сприяє перегляду ідей та визначенню стратегій дослідження. Ми також враховуємо оцінки автора, висловлені у вже опублікованих гіпотезах та науковому обладнанні, для підтримки та визначення дальших кроків у нашому дослідженні [50, с.120].

Продовжуючи наш аналіз, ми бажаємо звернутися до персонажів та інших аспектів нашого дослідження. Важливо відзначити, що гіпотеза автора, хоч і абстрактна за своєю суттю, відкриває можливості для перевірки на

практиці в конкретних ситуаціях. Ми переконані, що розвиток України на сучасному етапі є практично здійсненою перспективою, що формується через конкретні дії.

Авторська гіпотеза, виникла на основі теорій Абрахама Маслоу та Карла Роджерса, знайшла своє застосування в сучасній соціальній практиці. Ці класичні теорії гуманістичної психології, адаптовані до сучасних умов, сприяють не лише розумінню людської психології, а й створенню стратегій взаємодії між громадянським суспільством та державою.

Основною ідеєю нашого підходу є перенесення концепцій з робіт класиків на сучасну систему суспільних відносин. Ми аналізуємо не лише окремих осіб, але й групи людей з унікальними лідерськими, організаційними, інтелектуальними та творчими характеристиками. Ці групи формують громадські організації, спрямовані на включення соціальних та державних цілей у свою діяльність.

Громадські організації виступають як суспільно корисні структури, позиціонуючи себе у відносинах з державними органами. У змінених умовах розвитку можливо, що громадські організації візьмуть на себе важливу роль у формуванні оновленої національної системи публічно-управлінських відносин.

Обґрунтовуючи важливість ролі громадських організацій в сучасному українському суспільстві, слід врахувати актуальні питання, пов'язані з розвитком країни та її громадянського суспільства. Діяльність громадських організацій в Україні має довгу історію, яка свідчить про різноманітність їхнього впливу в залежності від конкретних політичних умов, режимів та стану розвитку громадянського суспільства [30].

На сучасному етапі розвитку країни, особливо в умовах гібридного демократичного режиму, питання про роль та місце громадських організацій є надзвичайно актуальним. Зазначимо, що громадські організації виступають не лише як доповідачі соціальних питань, але і як активні учасники подій, здатні впливати на політичні та соціально-економічні процеси.

Останні роки незалежності України свідчать про те, що громадські організації виступають в ролі лідерів у протестному русі та грають ключову роль у формуванні державної політики. Важливо враховувати, що їхня активність і значущість визначаються ситуативно, тобто у конкретних умовах розвитку національної політичної системи та громадянського суспільства [20].

Однією з ключових причин для необхідності розвитку системи зв'язків з громадськістю для громадських організацій є сучасний гібридний демократичний режим в Україні. Цей режим вимагає від усіх учасників (владних і невладних) пошуку оптимальної форми публічної комунікації та співпраці. Громадські організації можуть відігравати роль посередників, сприяючи взаємодії між владою та громадянським суспільством.

Загалом, збереження і підтримка ролі громадських організацій у демократичному суспільстві залежить від їх готовності надавати суспільно корисні послуги та взаємодіяти з владою на користь громадянства. У важливих моментах державотворення це може виявитися критично важливим для успішного розвитку країни.

Здійснюючи перехід від теорій особистості гуманістичної психології до системи розвитку державно-управлінських відносин, ми визначаємо ключові моменти, що підкреслюють важливість громадських організацій та їх соціальної самореалізації для досягнення цілей державотворення [19].

Гуманістична психологія, представлена працями Абрахама Маслоу та Карла Роджерса, визнає унікальність та потенціал кожної людини для саморегуляції та ефективного функціонування. Ці ідеї можна успішно адаптувати для розуміння групової динаміки та розвитку громадських організацій як соціальних утворень. Зазначена схожість і напрямок розвитку роблять перенесення концепцій гуманістичної психології на рівень соціальних груп логічним та плідним.

Теорія самореалізації особистості, як важлива складова гуманістичної психології, стає ключовим фактором в формулюванні нашої гіпотези.

Аналізуючи принципи самореалізації в контексті громадських організацій, ми приходимо до висновку, що ця концепція ідеально вписується у характеристики «колективної» людини громадянського суспільства. Саме через активну участь у громадських організаціях громадяни можуть розвивати свій потенціал, досягати самореалізації та спільно спрямовувати свої зусилля на досягнення громадських цілей [16].

Наша гіпотеза підкреслює важливість соціальної самореалізації громадських організацій як суспільного інституту для розвитку системи публічно-управлінських відносин. Групи людей, об'єднані в громадські організації, взаємодіють, сприяють активному громадянському участі і спрямовані на досягнення спільних цілей, що стимулює розвиток громадянського суспільства.

Отже, наша гіпотеза враховує глибокі ідеї гуманістичної психології, розширюючи їх на груповий рівень і апелюючи для розуміння та підтримки розвитку громадських організацій, які, у свою чергу, грають ключову роль у розвитку сучасного українського суспільства.

Жан-Поль Сартр визначив організацію людей як «те, що вони самі роблять». У цьому контексті пропонується розгляд моделі «вертикального дзеркала» для аналізу механізмів публічно-управлінської діяльності громадянського суспільства, зокрема громадських організацій, та їх взаємодії з державними та місцевими органами управління.

«Ефект дзеркала» в цьому випадку означає візуалізацію соціальної організації, а також позиціонування громадських організацій як важливих для держави та суспільства, стимулюючи розвиток громадянського суспільства та взаємодію з державою [73, с.57].

Для досягнення ефективності такої конструкції пропонується використовувати три основні принципи: 1) рівна поверхня, що вказує на відкритий, прозорий та демократичний простір; 2) світловідображення, або відображення інтенцій та дій державних органів; 3) захоплення іміджу, що визначає ефективне відтворення образу громадських організацій та корекцію

його для підвищення ефективності «дзеркального випрямляча» [72, с.235].

Ця модель «дзеркального ефекту» сприймається як поступовий процес, де «поверхня» символізує принципи демократії, а чисте дзеркало відображає реальність, може відтворювати явища та виступати як «випрямляч». Продуктивність цього відображення важлива як показник подібності інституційної ситуації в державному управлінні.

Важливо розуміти, що мова йде не про сліпе копіювання основних принципів публічно-управлінської діяльності державних інституцій, що призвело б до формалізації громадських організацій. Спрямовано, скоріше, на їх модифіковане вдосконалення в контексті державного управління, що має ґрунтуватися на громадській співпраці. Це стосується інститутів підтримки розвитку держави та громадянського суспільства.

У моделі «дзеркального випрямляча» ключове значення має візуалізація не лише певного типу соціальної організації, а й позиціонування громадської організації як необхідної для держави та суспільства. Основні принципи цієї моделі включають в себе:

- рівна поверхня, яка позначає відкритий, прозорий та демократичний простір;

- світлові відображення – відображення намірів та дій державних установ;

- захоплення іміджу – ефективне відтворення образу громадських організацій та його вдосконалення для підвищення ефективності «випрямляча». Важливо, щоб соціальні зв'язки суб'єкта були належним чином відображені у процесі «дзеркального» сприйняття, щоб підсилити практичну складову публічно-управлінської діяльності. Основна мета цієї моделі - стимулювати дії цивільної публічної адміністрації в її взаємодії з державними інституціями через функціонування громадської організації, яка виступає «дзеркальним випрямлячем» [72, с.235].

Ця модель сприймається як поступовий процес, де «поверхня» символізує принципи демократії, а чисте дзеркало відображає реальність,

може відтворювати явища та виступати як «випрямляч». Продуктивність цього відображення слід розглядати як показник подібності інституційної ситуації в державному управлінні [68].

Необхідно розуміти, що ця система розвитку суспільно-управлінських відносин є динамічною, орієнтованою на соціальну самореалізацію та постійне вдосконалення. Ми підкреслюємо постійну динаміку розвитку, закорінену в концепції становлення та принципах гуманістичної психології. Це передаємо громадянському суспільству, що наголошує на органічній можливості соціальної самореалізації та постійного руху вперед.

У нашому розумінні соціальна організація ніколи не залишається статичною, але постійно розвивається, вдосконалюється, перетворюється та самовдосконалюється. Зацікавленість у соціальній відповідальності та здатність до ефективних, суспільно корисних дій визначає входження в систему формування управлінських відносин громадської організації.

Громадська організація виступає головним архітектором своєї громадської «поведінки», використовуючи власний потенціал та життєвий досвід. Основою для мотивованого входження у систему формування управлінських відносин є почуття соціальної відповідальності та здатність до ефективних, суспільно корисних дій.

Таким чином, державна установа може добровільно запропонувати соціальну послугу, забезпечуючи розвиток громадського сектора і зміцнення співпраці з державними інституціями. Громадська організація, будучи живим та постійно рухаючимся утворенням, пропонує подальше розвиток та вдосконалення суспільно-управлінських відносин відповідно до гуманістичних концепцій [72, с.235].

Розглядаючи громадську організацію як великою мірою автономне громадське об'єднання, організаційно та функціонально незалежне від владних чинників, важливо визначити, що вона зацікавлена у соціальній самореалізації та включенні в систему розвитку суспільно-управлінських відносин. Реалізація та вдосконалення її інституційного потенціалу пов'язані із

самореалізацією. Така громадська організація зацікавлена у соціально відповідальному використанні можливостей та активно прагне до постійного організаційного розвитку.

У контексті суспільного благополуччя громадська організація визначає свої цілі як:

- становлення кращою відповідно до своїх можливостей;
- визнання власного потенціалу та використання всіх можливостей, навичок та ресурсів;
- досягнення вершини свого потенціалу, що на практиці є необхідністю для соціальної самореалізації.

Розуміння важливості соціальної самореалізації громадської організації для розвитку системи публічно-управлінських відносин визначається обґрунтуванням мотивації її дій у конкретних обставинах. Тут можна використовувати підходи теорії А. Маслоу, де мотивація впливає на всю організацію, маючи природну тенденцію до позитивного зростання та самовдосконалення [62, с.122].

Майже всю схематичну піраміду Маслоу можна застосовувати для розуміння мотивації громадської організації у формуванні системи публічно-управлінських відносин. Важливо наголосити, що ефект мотивації розповсюджується на всю організацію і має природну якість позитивного зростання та самовдосконалення. Громадська організація визнає важливість постійного розвитку та має пристрасне прагнення до досягнення свого потенціалу.

Отже, реалізація соціальної самореалізації громадської організації стає ключовим фактором для її власного розвитку та ефективного внесення у систему суспільно-управлінських відносин.

Отже, важливою передумовою соціальної самореалізації громадської організації є можливість реалізації її потенціалу та необхідність забезпечення структурно-організаційного виживання. Громадські організації постійно взаємодіють з різноманітними зовнішніми факторами, такими як вплив

держави, політичної системи, соціального середовища та публічного простору.

У цьому контексті наше розуміння соціальної самореалізації базується на конструктивному розвитку, постійному удосконаленні та реалізації потенціалу громадської організації. Це, в свою чергу, допомагає закладу утверджувати себе як серйозного та ефективного учасника суспільного інтересу та виконавця державних цілей [62, с.122].

Система розвитку громадської організації має ґрунтуватися на вірі в те, що вона сама визначає свою долю. Це є головною мотивацією для активного самовираження, постійної дії та руху. Громадська організація, спонукана цією метою, стає основним чинником впливу на соціальне позиціонування закладу та його роль у суспільстві. Управлінські відносини, визначені для досягнення державних цілей, стають основним пунктом напрямку.

Підсумовуючи, для процесу соціальної самореалізації громадської організації є ключовим аспектом віра у те, що вона має власний вплив на свою долю. Це є основною мотивацією для активної самореалізації, постійної дії та пошуку. Одночасно соціальна самореалізація є вираженням прагнення до вдосконалення. За нашим переконанням, ця концепція є ключовою, особливо з огляду на сучасний стан громадянського суспільства в Україні та взаємовідносини з державою. Враховуючи владну інерцію, громадські організації виявляють ініціативу, що підтримує їхню активну роль в процесі формування суспільства та держави.

Авторитарні політичні режими та демократичні системи мають визначальний вплив на процес громадянської діяльності та соціальної самореалізації громадських організацій. У контексті авторитарних режимів цей процес часто обмежується зсередини, що може включати штучне пригнічення або контроль ззовні, створення обмежених можливостей для реалізації громадянської активності. У демократичних режимах ці тенденції виявляються різноманітно, залежно від рівня стабільності та розвиненості демократичних інститутів [1].

В стабільних та розвинених демократичних системах громадські організації можуть функціонувати як ключовий рушійний фактор соціальної самореалізації, вступаючи в партнерські відносини з державою і, наприклад, надавати різноманітні соціальні послуги.

Однак у нестабільних демократичних системах або в гібридних режимах, де присутня активна популістська позиція правлячої влади, мотивація громадської самореалізації може визначатися в першу чергу ініціативами громадянства та громадськими організаціями, що пропонують партнерство та послуги для реалізації державних проєктів.

Соціальне середовище, таке як політичне, соціально-економічне, національно-культурне, виявляється ключовим фактором, що впливає на громадянську діяльність та соціальну самореалізацію громадських організацій. Важливо, щоб це середовище сприяло максимальному виявленню потенціалу цих організацій.

Проте, іноді виникає природна перешкода в процесі соціальної самореалізації, а саме сильний негативний вплив потреб у безпеці, згідно із ієрархією потреб А. Маслоу. Це може створити важкі умови для громадянської активності в умовах загрози безпеки [2].

Отже, у контексті гіпотези щодо соціальної самореалізації громадської організації ми розглядаємо різні аспекти та суб'єктивну реальність, які існують у конкретній системі відносин між державним управлінням та управлінням. Зазвичай ці аспекти фокусуються на реалізації внутрішніх можливостей та потенціалу організації. Покладаючи перед собою важливі та суспільно корисні завдання, інститути громадянського суспільства можуть спрямовувати розвиток держави та суспільства в позитивному напрямку.

Самореалізація громадської організації є процесом, що вважається соціально відповідальним, мотивовано-творчим та суспільно корисним. Це динамічний процес, що забезпечує постійну працю соціальної організації для досягнення конкретної мети.

Такий підхід призводить до автономії та самодостатності, які є

характерними для індивіда. Також, створення постійної напруги (у русі, діяльності, на роботі) виникає внаслідок природного прагнення до самореалізації та самовдосконалення.

Громадянське суспільство має вроджене прагнення до автономії, відповідальності та розвитку, створюючи органічні умови для ефективної діяльності суспільно корисної громадської організації. Ми вважаємо, що це може виглядати як конструктивний елемент використання потенційних можливостей громадської організації, який, за певних обставин, може стати стратегічним і успішним національним досягненням [1].

Сучасний світ вимагає від урядових структур та публічної служби постійних змін та адаптацій для відповіді на виклики суспільства. У цьому контексті, громадські організації виступають ключовим чинником в системі реформ та прийняття публічно-управлінських рішень.

Громадські організації виступають не лише елементом, що контролює владні структури, але й активним учасником процесу реформування публічної служби. Вони здатні забезпечити додатковий ресурс експертного потенціалу та взяти участь у створенні ефективних механізмів управління.

Громадські організації можуть виступати посередниками між владою та громадянською, сприяючи взаєморозумінню та створенню політик, що відповідають реальним потребам громадян. Їхня роль полягає не лише в критиці, але і в конструктивній співпраці, спрямованій на досягнення загальних цілей суспільства.

Громадські організації стають важливим чинником у формуванні публічно-управлінських рішень. Вони не лише реагують на вже прийняті рішення, а й активно беруть участь у їхньому формуванні. Це забезпечує більш широкий спектр поглядів та думок у процесі ухвалення стратегічних рішень [4]. Здатність громадських організацій вносити свої пропозиції та підтримувати владні структури у прийнятті рішень стає важливим фактором для створення більш прозорих та відповідальних механізмів управління.

Необхідно враховувати, що існує ряд викликів у взаємодії між громадським сектором та публічною службою, таких як недостатній рівень довіри, бюрократичні перешкоди, та несформованість ефективних механізмів комунікації.

З усім тим, враховуючи важливість громадських організацій у сучасних умовах, наявність відкритого діалогу та співпраці стає ключовою для досягнення взаємодії, спрямованої на покращення ефективності публічної служби та управлінських рішень.

Громадські організації займають важливе місце у системі реформи публічної служби та прийнятті публічно-управлінських рішень. Їхня участь сприяє більш ефективному та демократичному управлінню, забезпечуючи представленість громадянського суспільства та сприяючи формуванню більш справедливого та відповідального управління.

РОЗДІЛ 3

ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

3.1. Використання інституційного ребрендингу громадських організацій в умовах децентралізації влади

В умовах стрімкої децентралізації влади громадські організації стають ключовими гравцями в новому політичному ландшафті. Виклики та можливості цього періоду створюють потребу у глибокому переосмисленні та адаптації стратегій, відомих як інституційний ребрендинг.

Децентралізація влади не лише редагує владну структуру, а й змінює роль громадських організацій. Тепер вони є активними учасниками у процесах прийняття рішень на місцевому рівні. Ця трансформація вимагає нового підходу до комунікації та сприйняття суспільства.

Інституційний ребрендинг — це не тільки оновлення логотипу чи слогану. Це внутрішні та зовнішні зміни, які направлені на відтворення іміджу та ролі громадських організацій. У контексті децентралізації цей інструмент може допомогти організаціям стати більш видимими, зрозумілими та впливовими.

- стратегії інституційного ребрендингу
- зміна місії та цілей: підлаштовуючи їх під новий контекст децентралізації.
- посилення внутрішньої культури: забезпечення внутрішньої згоди та залучення працівників у процеси прийняття рішень.
- розвиток ефективного комунікаційного плану: зорієнтованого на роз'яснення нових функцій та впливу організацій.
- відповідальність та транспарентність.

Інституційний ребрендинг також означає взяття відповідальності за свою діяльність. Громадські організації повинні стати більш транспарентними,

висловлюючи свої цілі, принципи та звітування перед громадськістю.

Уміння громадських організацій адаптуватися до нового політичного середовища та використовувати інструменти інституційного ребрендингу є важливою умовою їхнього успіху в епоху децентралізації. Це не лише сприяє їхній стійкості, але й відкриває нові можливості для покращення ефективності та впливу на розвиток місцевих громад.

Участь громадських організацій у прийнятті публічно-управлінських рішень тісно пов'язана з їхньою роллю в сучасному громадянському суспільстві та в контексті децентралізації влади. Організації цього типу виступають агентами змін, сприяючи ефективнішому та демократичному управлінню. Ось як це відбувається:

Представництво інтересів громадян: громадські організації виступають агентами, які представляють інтереси та потреби громадян перед органами влади. Їхня участь у прийнятті рішень дозволяє гарантувати, що затверджені рішення відповідають реальним потребам суспільства.

Експертна підтримка: громадські організації можуть володіти експертизою в різних сферах, таких як соціальна політика, освіта, екологія тощо. Участь їхніх представників у роботі комітетів, робочих груп чи консультативних органів може значно покращити якість ухвалених рішень.

Прозорість та відкритість: громадські організації активно сприяють прозорості та відкритості у процесі ухвалення рішень. Вони вимагають доступу до інформації, проводять громадські слухання, організовують кампанії з освіти громадськості, тим самим забезпечуючи більш демократичний процес ухвалення рішень.

Критика та контроль: громадські організації грають роль важливих контролерів у відносинах з владними структурами. Вони можуть висловлювати критику, відзначати недоліки у роботі влади та сприяти удосконаленню системи управління.

Розробка та впровадження альтернативних політик: громадські організації можуть брати активну участь у розробці та впровадженні

альтернативних політик. Їхні дослідження та проекти можуть слугувати основою для нових стратегій управління та розвитку.

Узяті разом, ці аспекти взаємодії громадських організацій із системою прийняття публічно-управлінських рішень сприяють покращенню демократії, ефективності управління та відповідальності перед громадянами.

Органи державної влади поступово визначають важливість адаптації механізмів державного управління до умов соціально орієнтованого розвитку публічної держави та вирішення першочергових завдань, спрямованих на прискорення побудови справедливої і правової демократії. Громадські організації можуть виступити ефективним інструментом інтерсуб'єктивного впливу, відігравши ключову роль у реалізації соціальних завдань держави та суспільства. Їхній потенціал часто недооцінюється, а їх інституційна суб'єктивність та методологічні вимоги необґрунтовані.

У зв'язку з цим виникає необхідність обговорення питань розробки та застосування стратегії оновлення громадської організації як соціально орієнтованого та суспільно корисного суб'єкта в умовах децентралізації влади. Це може стимулювати інноваційний підхід до розуміння місця та ролі суспільної самоорганізації у суспільно-державних відносинах.

З метою зміни або оновлення підходу до реалізації своїх функціональних завдань необхідно розробити стратегічний підхід до процесу «інституційного перейменування державного органу», що визначатиме характер оновлення інституту громадянського суспільства та умови для його функціонування та впровадження, отримуючи при цьому державну підтримку.

Враховуючи децентралізацію адміністративної влади та адміністративно-територіальні зміни, такий процес може бути визнаний необхідним кроком у формуванні нового обличчя громадських організацій в Україні та реформуванні системи державного управління та відносин з громадянським суспільством.

На основі зарубіжного досвіду та сучасних підходів до державного управління вважаємо, що інституційний ребрендинг може змінити характер

взаємодії влади та суспільства, зробити державу менш владною у розвитку громадянського суспільства та активізувати соціальну інфраструктуру.

Його завданням є формування комплексної програми розвитку, соціальної стратегії та державної політики через використання державних інституцій для підтримки діяльності різноманітних самоорганізованих громадських організацій, які здійснюють суспільно корисну діяльність та виконують єдину державну політику.

Творчі цілі, що передбачають значний прогрес у цьому напрямку, залежать від того, наскільки суспільство сприймає пріоритетні цілі, необхідні рамкові умови для розвитку громадянського суспільства та готовність всіх сторін до відповідальної співпраці.

При аналізі процесу «ребрендингу» необхідно чітко зрозуміти термін «бренд» у нашому контексті. В його термінологічному визначенні важливим є сприйняття суб'єкта чи об'єкта життя в умовах сучасного конкурентного простору [62, с.122].

Формування бренду є типовим для економічно-комерційної сфери, де визначення якості товару чи послуги та їх ідентифікація грає ключову роль. Це визначає конкуренцію та ієрархію. Деякі дослідники розглядають брендинг як довгострокову стратегію організації, інші вбачають його як вектор управління, що забезпечує динаміку та злагодженість у всіх аспектах її діяльності.

Зміни, передусім, стосуються нового підходу до ролі державних інститутів у суспільстві та посилення їх соціального призначення. При цьому правовий статус і форма публічного утворення (громадського об'єднання, громадської організації) практично не зазнають змін, а інституційний ребрендинг націлений на зміну соціально орієнтованої сутності підприємства та його суспільно корисного виявлення в суспільстві та державі.

Нові функції надають державній інституції можливість стати більш привабливою та впізнаваною для всіх громадян, позиціонуючи себе як повноцінний та активний суб'єкт відносин з громадськістю.

Слід зауважити, що незважаючи на складність брендів, у переважній

більшості випадків громадські неурядові організації фокусують свою діяльність на наданні типових соціальних, культурних та освітніх послуг. Це охоплює широкий спектр тем, які визначаються державною політикою та регулюванням. Це включає другорядні питання, які переважно опосередковані та частково неекономічні, такі як монопольні права, якими законно користується держава.

До цих питань відноситься весь спектр охорони навколишнього середовища, прав і свобод громадянина, рівності і справедливості, інтересів громадян, включаючи беззахисні та незахищені соціальні групи, надання відповідних державних послуг, особливо соціальних [60, с.106].

Громадські організації відіграють ключову роль у поширенні новітніх технологій, включаючи управлінські практики, збереженні і відтворенні історично значущих національно-культурних цінностей, а також у правовому захисті мовних, освітніх, культурних, духовних, релігійних та інших різноманітних груп населення та національного середовища.

Важливим аспектом їх діяльності є захист спільних інтересів, прав і можливостей етнонаціональних спільнот у багаторівневій етнонаціональній мозаїці держави, на який держава реагує виважено та динамічно.

В умовах сучасної глобалізації та поглиблення демократичних процесів, громадські організації усіх рівнів повинні розробляти стратегії координації своєї діяльності з державою. Важливим аспектом такої співпраці є виважена політика, спрямована на надання всім громадянам значного рівня соціальної підтримки.

Громадські організації не лише активно сприяють розвитку суспільства через реалізацію своїх цілей, але також виступають ініціаторами та учасниками соціально-екологічних проєктів, спрямованих на збереження природи та покращення якості життя. Вони взаємодіють із громадою, створюючи умови для активної участі громадян у прийнятті рішень та формуванні соціальної політики.

Окрім того, громадські організації сприяють вирішенню гострих

соціальних проблем, таких як бідність, безробіття та нерівність, шляхом впровадження конкретних програм і проектів. Їхні ініціативи спрямовані на покращення доступу до освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг для всіх верств населення.

Такий взаємозв'язок між громадськими організаціями та державою сприяє не лише розвитку громадянського суспільства, але і формує основу для стійкого та справедливого суспільства, де кожен громадянин має рівні можливості та права.

Щоб максимально ефективно провести інституційний ребрендинг громадської організації, рекомендуємо врахувати наступні етапи:

1. Аналіз сучасного стану:

- Провести глибокий аналіз стану громадської організації, визначити сильні та слабкі сторони, виявити причини можливого низького рівня авторитету.

2. Стейкхолдерський аналіз:

- Взаємодіяти з усіма зацікавленими сторонами, включаючи громадянське суспільство, державні установи та інші зацікавлені групи, для визначення їх очікувань та поглядів.

3. Формулювання нового бренду:

- Визначити ключові цінності та принципи громадської організації, які будуть відзначатися під час інституційного ребрендингу.

4. Комунікаційна стратегія:

- Розробити ефективну стратегію комунікації для представлення нового бренду громадської організації громадськості та інших зацікавлених сторін.

5. Широкомасштабне впровадження:

- Здійснювати систематичні кампанії, виступи та події для популяризації нового бренду, взаємодії з громадськістю та активізації соціальної діяльності.

6. Оцінка ефективності:

- Проводити постійний моніторинг та оцінку впливу інституційного

ребрендингу на рівень авторитету та роль громадської організації в суспільстві.

7. Адаптація та удосконалення:

- За необхідності вносити зміни в стратегію та бренд, адаптуючи їх до змін в суспільстві та політичній обстановці.

Інституційний ребрендинг може стати ключовим елементом для підвищення впізнаваності та авторитету громадської організації, забезпечуючи їй більше можливостей для реалізації її місії та взаємодії з державними структурами та громадянським суспільством в цілому.

Застаріле розуміння фундаментальної важливості громадського інституту:

1. Спрямованість на соціальні проблеми:

- Ребрендинг повинен акцентувати перехід від відірваності від загальносуспільних проблем до активної участі в розв'язанні соціальних викликів. Громадські організації повинні визначити своє позиціонування як ключового інструменту у вирішенні актуальних проблем суспільства.

2. Демократизація та державотворення:

- Реорганізація громадських організацій повинна включати їх активну участь у демократичних процесах та державотворенні. Забезпечення відкритості та прозорості у взаємодії з органами влади сприятиме покращенню їхнього статусу в суспільстві.

3. Активна участь у державних процесах:

- Позиціонування громадських організацій як активних учасників державного управління дозволить їм стати ключовим елементом формування державної політики та впливати на прийняття рішень.

Низький авторитет (публічна репутація) громадської організації:

1. Новий зміст комерціалізації:

- Ребрендинг повинен переглянути сприйняття комерціалізації та допомагати громадським організаціям бути більш прозорими та відкритими щодо джерел фінансування, визначаючи їхній внесок у суспільні цілі.

2. Співпраця із суспільством:

– Громадські організації повинні активно співпрацювати із суспільством, використовуючи зворотний зв'язок для адаптації своєї діяльності до реальних потреб громадян.

3. Незалежність та динамічність:

– Ребрендинг повинен надати громадським організаціям характеристики незалежності та гнучкості, щоб вони могли ефективно реагувати на зміни в суспільстві та збільшувати свій вплив.

4. Сприяння національним інтересам:

– Громадські організації повинні акцентувати свій внесок у захист національних інтересів та підтримку розвитку країни, що сприятиме підвищенню їхнього авторитету в суспільстві.

Ці кроки спрямовані на створення нового обличчя громадських організацій, яке відповідає вимогам сучасного суспільства та сприяє підвищенню їхнього авторитету та впливу.

Динаміка розвитку громадянського суспільства, державно-політичні умови:

1. Сприятливе зовнішнє середовище:

– Інституційний ребрендинг громадських організацій можливий за умови сприятливого зовнішнього середовища, де суспільство та держава взаємодіють синергічно. Це передбачає вироблення та підтримку демократичного політичного режиму, а також прийняття законів, що сприяють розвитку громадянського суспільства.

2. Демократичний курс розвитку:

– Забезпечення демократичного політичного режиму та прийняття законів, що сприяють демократизації держави, є ключовими елементами, які дозволять громадським організаціям здійснити інституційний ребрендинг та активну участь у суспільстві.

3. Стимулювання взаємовигідної інтеграції:

– Сприяння взаємовигідної інтеграції суспільства для досягнення

цілей побудови соціально орієнтованої держави є важливим елементом. Це можливо лише за умови, якщо політична влада демонструє готовність до співпраці та визнання ролі громадських організацій у формуванні політики.

Потреби суспільства та визначення суспільно важливих завдань:

1. Мотиваційна основа для інституційного ребрендингу:

– Визначення потреб та важливих завдань суспільства формує мотиваційну основу для інституційного ребрендингу громадських організацій. Це робить процес зміни назви значущим для суспільства.

2. Синергетична діяльність суспільства та держави:

– Інституційний ребрендинг сприяє синергетичній діяльності суспільства та держави, де визначені вимоги та завдання піддаються делегуванню для виконання громадською організацією.

3. Формування оновленого публічного бренду:

– Інституційний ребрендинг завершується формуванням оновленого публічного бренду громадської організації, яке відповідає сучасним вимогам та політиці суспільства та держави.

4. Функціональна відповідність:

– Інституційний ребрендинг переходить до етапу функціональної відповідності, де громадська організація пристосовується до нових завдань та функцій, визначених суспільством та державою.

Ці етапи спрямовані на створення ефективної взаємодії між громадським сектором та державою, щоб сприяти соціальному розвитку та формуванню сучасної, соціально орієнтованої держави.

Вільний вибір соціальної діяльності з використанням державної політики: Громадський сектор як спільний інструмент:

– Громадська організація є ключовим громадським інструментом для вирішення соціальних проблем. Держава виступає гарантом захисту інтересів громадян, але водночас надає вільний вибір соціальної діяльності громадському сектору.

Державна політика та підтримка:

– Державна політика сприяє виконанню соціальних завдань, однак громадські організації мають свободу вибору механізмів ініціатив та надання послуг. Підтримка процесу відбувається до останнього етапу надання соціальних послуг.

Орієнтація на консолідацію українського суспільства та реалізацію державотворчих завдань:

Право на державне управління:

– Громадські організації допомагають у реалізації прав громадян на державне управління. Їх діяльність сприяє участі громадян у формуванні та виконанні державної політики.

Завершення процесу зміни організаційної назви:

– Результатом суттєвого завершення процесу зміни назви є реалізація завдань не лише на місцевому рівні, але й на загальнодержавному. Громадські організації консолідують суспільство та приймають активну участь у державотворчих завданнях.

Роль учасників українського суспільства:

– Консолідація українського суспільства через діяльність громадських організацій дозволяє громадянам брати активну участь у розбудові держави, вносячи інновації та експертні рішення для вирішення різноманітних проблем.

Синергія інновацій та експертних рішень:

– Громадські організації, орієнтовані на консолідацію та державотворчі завдання, використовують синергію інновацій та експертних рішень для досягнення загального добробуту та покращення умов життя громадян.

Ці орієнтації та завдання визначають роль громадських організацій в сучасному суспільстві та підкреслюють їхню важливість у формуванні демократичної та відповідальної держави.

Розвиток державної політики для соціальної трансформації: Партнерство з громадськими організаціями:

– Державна політика повинна активно сприяти розвитку партнерства з громадськими організаціями. Спільні зусилля сприятимуть загальному усвідомленню та реалізації соціально корисних цілей та інституційної трансформації.

Оновлення соціальних інститутів:

– Головною метою державної політики є оновлення соціальних інститутів. Держава повинна визначити ключові напрямки трансформації і забезпечити їхню ефективну реалізацію через взаємодію з громадським сектором.

Підтримка суспільних змін:

– Державна політика має бути адаптованою до умов суспільного розвитку. Забезпечення ефективних механізмів підтримки суспільних змін дозволить державі бути рушійною силою у впровадженні інновацій та покращенні якості життя громадян.

Гарант соціальних прав та справедливості:

– Державна політика має виступати гарантом соціальних прав і справедливості для всіх громадян. Заохочення рівності та участь у розвитку суспільства повинні бути центральними аспектами стратегії.

Соціальна стратегія та реалізація цілей соціального житла:

– Розвиток соціальної стратегії включає у себе реалізацію цілей соціального житла. Держава повинна сприяти створенню умов для доступного житла та підтримувати громадські організації у виконанні цих завдань.

Соціальне партнерство для розвитку:

– Важливо розвивати соціальне партнерство між державою, громадським сектором та підприємствами. Це сприятиме взаємодії всіх сторін для досягнення загальних цілей економічного та соціального розвитку.

Загальна мета полягає в створенні ефективної системи, що дозволить взаємодіяти державі та громадським організаціям у досягненні соціально орієнтованих цілей, підвищенні якості життя громадян та забезпеченні справедливого та інклюзивного суспільства.

3.2. Розробка інноваційних механізмів участі громадських організацій у прийнятті публічно-управлінських рішень

Розробка інноваційних механізмів участі громадських організацій у прийнятті публічно-управлінських рішень є важливим етапом для зміцнення демократії та ефективного управління. Використання новаторських підходів дозволяє залучити різноманітність громадянського суспільства, забезпечуючи більш розширену, прозору та включну участь.

Електронні платформи та застосунки:

- Віртуальні збори та голосування: організація онлайн-зборів та голосувань для громадян та представників громадських організацій.
- Форуми для обговорення: створення віртуальних форумів для публічних обговорень та обміну ідеями через Інтернет.
- Електронна платформа фінансування: розробка онлайн-платформ, де громадські організації можуть презентувати свої проекти для фінансування та голосування громадськістю.
- Портал даних та аналітика: створення віртуального порталу, де можна переглядати статистику, бюджети та інші відкриті дані для глибшого розуміння процесів управління.
- Електронні робочі простори: забезпечення віртуальних робочих просторів для співпраці між громадськими організаціями та представниками влади.
- Відео-звіти та віртуальні тури: використання відеоформатів для презентації робіт та результатів громадських проектів.
- Симуляції рішень: впровадження інтерактивних симуляцій, що допомагають громадянам та організаціям краще зрозуміти можливі варіанти рішень та їхні наслідки.
- Електронні курси та вебінари: проведення онлайн-курсів та вебінарів для навчання лідерських та управлінських навичок.

Ці інноваційні підходи дозволяють зробити процес участі більш

доступним, зручним та привабливим для різних шарів населення та громадських організацій. Застосування цих механізмів може сприяти більш глибокій інтеграції громадянського суспільства в управлінські процеси та поліпшенню якості прийнятих рішень.

Цінність даних ідей визначається їхньою спроможністю стати джерелом інновацій, розвитку та розуміння навколишнього світу. Ось кілька аспектів, що підкреслюють цю цінність:

Новаторські рішення: ідеї можуть слугувати основою для створення нових та ефективних рішень у різних галузях, починаючи від науки та технологій до соціальних і економічних сфер.

Прогрес громадськості: ідеї виступають каталізатором для розвитку суспільства та покращення якості життя. Вони спонукають до змін, допомагаючи адаптувати суспільство до нових викликів.

Вплив на спільноту: ідеї можуть мати значний вплив на спільноту, вирішуючи її проблеми, вдосконалюючи процеси та підвищуючи рівень задоволення життя.

Ефективність та оптимізація:

Удосконалення процесів: ідеї можуть вдосконалювати економічні, соціальні та технічні процеси, сприяючи оптимізації витрат ресурсів та підвищенню ефективності.

Сталість та системність: дані ідей можуть допомагати в розумінні та розв'язанні складних проблем, надаючи системний підхід та стимулюючи довгострокові рішення.

Міждисциплінарний розвиток: ідеї стимулюють взаємодію різних галузей знань, що призводить до розвитку міждисциплінарних підходів та нових областей досліджень.

Особисті зміни: ідеї можуть впливати на особистий розвиток, сприяючи вдосконаленню навичок та розширенню світогляду. Також вони можуть служити стимулом для колективного росту у великих групах людей.

Цінність даних ідей визнається в тому, як вони впливають на процеси та

розвиток суспільства, сприяючи підвищенню його конкурентоспроможності та стійкості. У світі, де знання є ключем до успіху, ідеї є тим ресурсом, який сприяє інноваційному прогресу та створює умови для сталого розвитку.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) грають важливу роль у прийнятті публічно-управлінських рішень, сприяючи покращенню ефективності, прозорості та взаємодії між різними рівнями управління. Ось деякі аспекти, в яких ІКТ відіграють значущу роль:

Електронне урядування (e-Government):

- Електронні портали та послуги: створення централізованих електронних платформ для надання громадянам доступу до послуг та інформації.

Системи електронного голосування:

- Онлайн-Голосування: розробка безпечних систем голосування через Інтернет для поліпшення процесів виборів та референдумів.

Біг Data та Аналітика:

- Аналіз даних для прийняття рішень: використання великих обсягів даних для прогнозування та аналізу, що полегшує прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Електронна документація та потік робіт:

- Системи документообігу: застосування систем електронного документообігу для оптимізації потоку інформації та прискорення ухвалення рішень.

Відкриті дані та транспарентність:

- Публікація відкритих даних: забезпечення доступу громадськості до відкритих даних про роботу владних структур для підвищення рівня транспарентності.

Мобільні додатки для зв'язку із громадою:

- Мобільні платформи для звітності: Розробка додатків та платформ для зручного надання звітів громадянами та взаємодії з владними органами.

Соціальні мережі та громадська зворотна зв'язок:

- Використання соціальних мереж: взаємодія з громадою через соціальні мережі для отримання зворотного зв'язку та реакцій на ухвалені рішення.

Штучний інтелект (AI) та автоматизація:

- Прогнозування та Оптимізація: використання AI для прогнозування та оптимізації процесів прийняття рішень, особливо в області фінансів, транспорту та охорони здоров'я.

Інтерактивні геопросторові платформи:

- Геопросторові системи: створення візуалізаційних інтерактивних карт та геопросторових платформ для ефективного управління територіальним розвитком.

ІКТ відкривають нові можливості для покращення взаємодії між владою та громадою, забезпечуючи більш прозорий, ефективний та відповідальний процес ухвалення публічно-управлінських рішень.

Громадські організації грають ключову роль у впровадженні та використанні інформаційно-комунікаційних технологій у прийнятті публічно-управлінських рішень. Вони активно взаємодіють з владними структурами, громадою та іншими зацікавленими сторонами, щоб сприяти покращенню ефективності та демократизації управління. Ось деякі способи, якими громадські організації впливають на використання ІКТ у процесі управління:

Забезпечення відкритості та транспарентності:

- Громадські організації сприяють створенню та підтримці платформ для оприлюднення відкритої інформації про діяльність владних органів, бюджетні видатки та інші аспекти управління.

Моніторинг та звітність:

- Громадські організації використовують ІКТ для моніторингу діяльності владних структур та збору даних, що дозволяє їм представляти об'єктивну звітність та аналіз ефективності програм та проектів.

Участь у процесах прийняття рішень:

- Застосування ІКТ для організації громадських обговорень,

електронних голосувань та інших механізмів взаємодії, що дозволяє громадянськості брати активну участь у прийнятті рішень.

Сприяння взаємодії з владою:

- Громадські організації розвивають електронні ініціативи для спрощення комунікації між громадою та владними структурами, включаючи онлайн-консультації та електронні петиції.

Технологічна експертиза:

- Громадські організації, часто маючи експертні знання, можуть консультувати владні структури щодо впровадження нових ІКТ-рішень, що підвищують ефективність управління.

Навчання та розвиток:

- Громадські організації розвивають освітні ініціативи для навчання громадян користуватися ІКТ та розуміти інформацію, що надходить від влади.

Критика та публічний тиск:

- Застосування соціальних мереж, веб-сайтів та інших онлайн-засобів для висловлення критики та створення публічного тиску на владу щодо необхідності змін та поліпшень.

Громадські організації, використовуючи ІКТ, сприяють створенню відкритого, прозорого та взаємодійованого середовища для управління, що сприяє більшій участі громадян та покращенню якості прийнятих рішень.

Місцеві неприбуткові організації (НУО) виявилися надзвичайно ефективними, забезпечуючи доступність та наближеність до громадян. Співпраця між громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування має ключове значення для підвищення довіри громадян до влади та налагодження діалогу.

Зміцнення довіри та активізація громадянського суспільства: Громадські ініціативи та захист інтересів:

- Місцеві НУО виявляють громадські ініціативи, що допомагають громадянам захищати свої інтереси. Це сприяє розбудові довіри та взаєморозуміння між громадянами та владою.

Моніторинг та діалог:

– Місцеві громадські організації проводять моніторинг якості надання публічних послуг, що сприяє вдосконаленню роботи органів місцевого самоврядування. Діалог з громадою забезпечує відкритість та врахування їхніх потреб.

Зміцнення спроможності НУО:

– Державна політика повинна сприяти зміцненню спроможності місцевих НУО, щоб вони могли ефективно взаємодіяти з владою та залучати громадян до формування політики.

Здатність місцевих НУО:

Проведення громадських слухань:

– Організація громадських слухань важлива для забезпечення активної участі громадян у прийнятті рішень та визначенні пріоритетів розвитку.

Дослідження якості державних послуг:

– Місцеві НУО можуть виконувати роль моніторів якості державних послуг, що сприяє покращенню їхнього надання та відповідності потребам громади.

Дослідження державної політики:

– Проведення досліджень державної політики дозволяє місцевим НУО визначати ефективні напрямки діяльності та рекомендувати поліпшення.

Організація підвищення кваліфікації:

– Зміцнення спроможності журналістів та організація підвищення кваліфікації сприяють створенню інформованого суспільства та підвищенню ефективності влади.

Створення дорадчих органів:

– Створення дорадчих органів, в яких представники органів влади співпрацюють з представниками НУО, сприяє взаєморозумінню та спільному прийняттю рішень.

Роль менталітету та громадянського об'єднання:

– Менталітет громади та об'єднання громадян у громадській організації є ключовим для розвитку місцевого самоврядування. Ініціативи, які спрямовані на підвищення громадської активності та формування об'єднаних сил, стають рушійною силою для активізації розвитку на місцевому рівні.

Місцеві НУО відіграють ключову роль у розвитку громадянського суспільства та підвищенні ефективності місцевого самоврядування. Сприяння їхній діяльності та зміцнення спроможності співпрацювати з владою є важливим елементом розвитку демократії та підвищення рівня довіри громадян до владних структур.

Співпраця з громадськими організаціями (ГО) України, Європи та СНД є вкрай важливою для розвитку громадянського суспільства та підтримки процесів інтернаціоналізації українського третього сектору. Діалог та обмін інформацією є важливими елементами цієї співпраці.

Проблеми та виклики:

Комунікаційні умови:

– Несприятливі комунікаційні умови в Україні можуть ускладнити міжнародний обмін досвідом та інформацією. Зокрема, робота над поліпшенням цих умов може включати проекти зі створення онлайн-центрів для неурядових організацій.

Проекти та участь:

– Активна участь у спільних проектах та форумах за кордоном важлива для розвитку глобальної мережі ГО. Проте, для досягнення високого рівня взаємодії, необхідно забезпечити доступ до цих ініціатив для широкого кола організацій.

Шляхи розвитку та співпраці:

Інтернаціоналізація третього сектору:

– Значущим кроком є активне включення українських ГО у світовий процес. Це може здійснюватися через участь у міжнародних конференціях, обмін досвідом та участь у проектах інших країн.

Онлайн-центри для ГО:

– Проекти зі створення онлайн-центрів допоможуть зменшити комунікаційні бар'єри та сприятимуть активнішій співпраці між ГО, а також нададуть можливість легше обмінюватися інформацією та досвідом.

Створення партнерств:

– Співпраця між політичними партіями та громадськими організаціями повинна базуватися на вирішенні важливих політичних, соціальних та економічних проблем. Партнерство має бути довгостроковим, відкритим та рівноправним.

Розвиток громадських об'єднань:

Цілі та діяльність:

– Громадські об'єднання повинні визначити конкретні цілі та сфери діяльності, щоб мати вплив та збільшити підтримку громади.

Зміна форм та дії:

– Зміна політичної ситуації в Україні може вимагати зміни форм та діяльності громадських об'єднань. Новий підхід до співпраці з політичними партіями базується на вирішенні суттєвих проблем.

Створення умов для співпраці:

– Важливо створити умови для довгострокової та рівноправної співпраці між політичними партіями та громадськими об'єднаннями. Вони повинні спільно вирішувати ключові питання для суспільства.

Співпраця з громадськими організаціями України, Європи та СНД є стратегічно важливою для розвитку громадянського суспільства в Україні. Це вимагає активної участі в міжнародних ініціативах, створення сприятливих умов для обміну інформацією та досвідом, а також сприяння проектам, спрямованим на розвиток третього сектору та підтримку демократії.

Громадські об'єднання відіграють критичну роль у стабільному демократичному розвитку суспільства. Для забезпечення ефективної політичної діяльності ці організації повинні вдосконалювати своє стратегічне планування, залучати партнерів та фінансові інвестиції, а також координувати

свою діяльність у співпраці з іншими організаціями.

– Планування та реалізація проектів:

Громадські об'єднання повинні ретельно планувати свою діяльність та реалізовувати проекти задовго до початку виборчої кампанії. Це дозволить забезпечити системні зміни та здійснювати позитивний вплив на політичний процес.

– Партнери та фінансові інвестиції:

Залучення партнерів та фінансових інвестицій є важливим елементом для успішної діяльності. Це дозволяє громадським об'єднанням здійснювати більші та впливові ініціативи.

– Координація та співпраця:

Координація діяльності та співпраця з організаціями коаліції є ключовим елементом. Вона дозволяє об'єднувати зусилля для досягнення спільних цілей та забезпечення ефективного впливу.

– Участь професіоналів:

Залучення до виборчої кампанії професіональних спеціалістів сприяє підвищенню якості та ефективності проведення різних ініціатив.

– Форми участі та впливу:

Громадські об'єднання мають кілька способів впливу на політичне життя, включаючи пряму форму впливу через представлення інтересів народу, непрямий вплив через створення політичних партій або участь у опозиційних структурах, а також прихований вплив.

– Повноваження та представництво:

Останні п'ять років принесли громадським об'єднанням нові повноваження та форми представництва в державному управлінні, хоча деякі аспекти ще потребують вдосконалення.

– Форми участі в демократичному процесі:

Громадські об'єднання активно взаємодіють з політичними процесами через законодавчу ініціативу, консультативну допомогу, соціальну підтримку та контроль. Це різні способи, якими вони можуть впливати на формування

демократичних процесів у країні.

Громадські об'єднання мають ключове значення у розвитку стабільного демократичного суспільства. Заздалегідь планувати свою діяльність, залучати партнерів, координувати зусилля та ефективно взаємодіяти з іншими структурами – це стратегічні елементи, які дозволяють громадським об'єднанням впливати на політичні та суспільні перетворення.

ВИСНОВКИ

Українська наука, нормативне право та практика державного управління не мають єдиного визначення для терміну «громадська організація», що б дозволило чітко уявити її сутність та організаційно-функціональну стійкість. Однак важливо враховувати, що громадські організації розглядаються як демократичний елемент державного управління та політики. З цього випливає висновок, що на практиці громадські організації повинні спрямовувати свій вплив на державну політику та бути суб'єктом публічно-управлінських відносин через участь та співучасть у процесах розвитку держави та суспільства.

Враховуючи розроблені підходи до розуміння змісту та функціональної сутності поняття «державний орган», а також визнаючи формальність та універсальність об'єднань громадян, ми пропонуємо власне визначення: Громадський орган – це інститут громадянського суспільства в широкому розумінні. У цьому та найвужчому розумінні, він є недержавним, аполітичним, добровільним, незалежним та громадським об'єднанням громадян, призначеним для захисту їхніх громадських, соціальних і державних прав та інтересів. Важливо підкреслити, що громадські організації не є ізольованими від держави інституціями; навпаки, як представники громадянського суспільства, вони повинні взаємодіяти з ним та бути визнаними його політичною системою.

Зміст дослідження свідчить, що демократизація відносин з публічною адміністрацією та процес децентралізації спрямовані на переосмислення та перепланування сфери публічного сектору для тісної співпраці з самоорганізованими частинами суспільства у програмі надання високоякісних послуг та громадських обов'язків.

Доведено необхідність застосування інновацій у державному управлінні громадськими організаціями. Виділено, що вплив державного управління на розвиток взаємодій у публічно-державних відносинах формується як на

технологічному, так і на соціальному рівні. Зміст державного управління в даному контексті базується на взаємному довірі та спільній відповідальності за результати діяльності, що визнається як важливий елемент демократизації відносин між державними суб'єктами. Таким чином, співпраця між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями, використовуючи ефективні інноваційні інструменти у державному управлінні, є надзвичайно важливою для сучасного розвитку України.

Запропоновано порядок зміни державного органу, враховуючи кілька факторів, таких як втрата основного значення, низький рівень авторитету громадської організації, динаміка розвитку громадянського суспільства, потреби суспільства та орієнтація на консолідацію українського суспільства. Також запропоновано методику функціональної відповідності державного органу, спрямовану на досягнення інновацій у державному управлінні, оновлення публічного бренду, оптимізацію ролі та вдосконалення стабільних цілей соціальної відповідальності.

Громадські організації відіграють ключову роль у формуванні та впливі на прийняття публічно-управлінських рішень. Їхня участь в цьому процесі забезпечує представлення різноманітних громадських інтересів та допомагає зберегти прозорість та легітимність управлінських вирішень.

Партнерство та співпраця: взаємодія громадських організацій з органами публічного управління стає основою для партнерства та спільної роботи над важливими суспільними питаннями. Це сприяє обміну інформацією, розробці ефективних стратегій та прийняттю науково обґрунтованих рішень.

Збільшення легітимності та демократизації: громадські організації є ключовим елементом демократичного суспільства, сприяючи збільшенню легітимності публічних рішень. Їхня участь у прийнятті рішень забезпечує більш широкий погляд на проблеми та дозволяє враховувати потреби різних груп населення.

Механізми взаємодії: використання інструментів, таких як громадські

консультації, електронні петиції та різноманітні форми громадської участі, стає ефективними механізмами взаємодії між громадськими організаціями та владними структурами.

Потреба у системному підході: дослідження впливу громадських організацій на публічно-управлінські рішення вимагає системного підходу та комплексного аналізу. Розгляд аспектів влади, громадської активності та динаміки взаємодії є важливим для розуміння загального впливу.

Необхідність ефективної комунікації: успішна взаємодія вимагає ефективної комунікації між громадськими організаціями та владними інституціями. Забезпечення відкритості та зрозумілості сприяє побудові довіри та позитивним результатам.

Основні висновки дослідження у наступних аспектах:

- Планування та реалізація проектів: громадські об'єднання мають стратегічно планувати та реалізовувати проекти задовго до виборчої кампанії для системних змін і позитивного впливу на політичний процес.
- Партнери та фінансові інвестиції: залучення партнерів та фінансових інвестицій є ключовим для успішної діяльності, дозволяючи реалізовувати впливові ініціативи.
- Координація та співпраця: координація з іншими організаціями є важливим елементом для об'єднання зусиль та досягнення спільних цілей.
- Участь професіоналів: залучення професіоналів підвищує якість та ефективність проведення різних ініціатив.
- Форми участі та впливу: громадські об'єднання мають різні способи впливу на політичне життя, включаючи прямий, непрямий та прихований вплив.
- Повноваження та представництво: останні роки принесли громадським об'єднанням нові повноваження та форми представництва, хоча є області для вдосконалення.
- Форми участі в демократичному процесі: громадські об'єднання активно взаємодіють з політичними процесами, впливаючи через законодавчу

ініціативу, консультативну допомогу та соціальну підтримку.

Загальним висновком є те, що вплив громадських організацій на прийняття публічно-управлінських рішень є суттєвим для забезпечення представленості інтересів громади та покращення якості управління в сучасних суспільствах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафонова Н.О. Сутність зв'язків з громадськістю в системі публічного управління. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2018. № 1. С.10-31 С.26
2. Барило О.Г., Потеряйко С.П. Удосконалення організаційного механізму державного управління у надзвичайних ситуаціях. *Вісн. Нац. ун-ту цив. захисту Укр. Сер. «Держ. упр.» : зб. наук. пр.* Харків : НУЦЗУ, 2016. Вип. 2(5). С. 264–272.
3. Берназюк О.О. Роль та місце цифрових технологій у сфері публічного управління. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 10. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/10/35.pdf> (дата звернення: 11.11.2023 р.).
4. Бізікова Т.В. Участь громадськості в процесах територіального планування і розвитку. *Наукові праці : науково-методичний журнал*. Вип. 255. Т. 267. державне управління. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. С. 6-13.
5. Блінова Г.О. Інформаційне забезпечення органів публічної адміністрації в Україні: адміністративно-правові засади : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 503 с.
6. Бондаренко А. Сутність публічно-сервісної держави в механізмі захисту прав і свобод людини й громадянина. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2018. №2. С. 9 – 12. URL: http://jurnaluljuristic.in.ua/archive/2018/2/part_2/2.pdf (дата звернення: 07.09.2023 р.).
7. Брюшкова Н.О., Ніколюк О. В., Удовиця О. Ф. Особливості прийняття управлінських рішень в публічному управлінні. http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/3_2020/41.pdf (дата звернення: 17.10.2023 р.).
8. Бульба В., Євтухов О. Соціальні ризики людського розвитку:

сутність та місце в державному управлінні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. Вип. 2 (52). URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2017-2/doc/7/01.pdf> (дата звернення: 15.10.2023 р.).

9. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: навчальний посібник. К., 2015. 256с.

10. Васильєва Н.В. Сервісна держава: різноманітність розуміння та проблемність побудови. *Університетські наукові записки*. 2017. Вип. 1. С. 279 – 288.

11. Волкова Д. Дослідження конституційно-правових проблем створення та функціонування громадських організацій за часів СРСР. *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С.

12. Головка В.В. Адміністративно-правове забезпечення реалізації громадянами України права на участь в управлінні державними справами : дис.... к.ю.н: 12.00.07. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 269 с.

13. Гончарук Н. Т., Прудіус Л. В. Модернізація державної служби та управління людськими ресурсами в Україні. *Аспекти публічного управління*. Дніпро: Вид-во ДРІДУ НАДУ, 2018. Том 6. № 1. С. 42 – 50.

14. Гостєва О. М. Роль громадських організацій в процесі розбудови громадянського суспільства в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1135> (дата звернення: 15.10.2023 р.).

15. Громадські і благодійні організації в Україні. Реєстрація та діяльність / М. В. Лациба, С. П. Старосольська, Д. В. Сидоренко. Київ, ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 148 с. URL: <http://www.compet.kh.gov.ua/images/MTD/NGO.pdf> (дата звернення: 19.10.2023 р.).

16. Грудницька С. М. Регіоналізація як напрям розвитку законодавства про громадські організації в Україні (господарськоправовий аналіз). *Форум права: електрон. наук. фах. вид.* 2016. № 2. С. 59 – 69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2016_2_11

17. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін. К.: Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с
18. Дігтяр П. А. Громадські організації в суспільно-політичній системі сучасної України: стан і перспективи розвитку. URL: http://history-pages.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/31_18_Dihtiar.pdf (дата звернення: 11.10.2023 р.).
19. Довідник громадських організацій України. К.: Ресурсний центр розвитку громадських організацій «Гурт», 1997. 384 с
20. Євсюкова О. В. Запровадження принципів реалізації сервісно-орієнтованої діяльності органів публічної влади в Україні. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/3_2018/44.pdf (дата звернення: 30.10.2023 р.).
21. Єфанова Н.Є. Аналіз нормативно-правового забезпечення у сфері інформаційно-комунікаційної інфраструктури в Україні. *Державне управління: теорія та практика*. 2018. № 1. С.117-124
22. Енциклопедичний словник з державного управління / за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна ; НАДУ. Київ, 2010. 820 с
23. Інструменти та механізми впровадження публічної політики в Україні : навч. посіб. / авт. кол.: С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін. Київ: НАДУ, 2018. 240 с.
24. Канавець М. Сучасний стан і перспективи розвитку громадянського суспільства в Україні та взаємодії органів державної влади з громадськістю. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип. 2 (55). Ч. 1. С. 153 – 168.
25. Калашник Н. С. Взаємовідносини держави та інституцій громадянського суспільства у сфері діяльності мілітаризованих органів державної влади. *Демократичне врядування: електр. наук. вісн. ЛРІДУ НАДУ*. Вип 20. 2017. URL: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnyk20/index.html (дата звернення: 15.10.2023 р.).
26. Керівник у системі публічного управління: навч. посіб. / за заг.

ред. Петровського П. М. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 232 с.

27. Клімушин П. С., Спасібов Д. В. Механізми електронного урядування в системі надання адміністративних послуг. Теорія та практика державного управління. 2016. Вип. 1. С.50 – 55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2016_1_10 (дата звернення: 08.10.2023 р.).

28. Ковалів М. В. Форми діяльності громадських об'єднань в Україні.

URL:

http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journalpaper/2017/aug/5804/vnulpurn_201684_515.pdf (дата звернення: 15.11.2023 р.).

29. Козак В. І. Модернізація публічного управління в Україні на засадах сервісної держави. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2017. Вип. 2 (18). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2017_2_6 (дата звернення: 28.09.2023 р.).

30. Козирева А. О. Поняття та ознаки громадських об'єднань як суб'єктів публічного управління в Україні. *Форум права*. 2013. № 1. С. 459 – 465.

31. Кондратенко Н. О., Новікова М. М., Гнатенко М. К. Поліпшення якості прийняття управлінських рішень в організації. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2018. Вип. 51. С. 55-62. URL: Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2018_51_9 (дата звернення: 20.10.2023 р.).

32. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: <http://ufpp.gov.ua/content/PDF/zakonodavstvo/konstitychiya.pdf> (дата звернення: 15.10.2023 р.).

33. Ладиченко В. Проблеми взаємодії держави і громадянського суспільства. *Публічне право*. 2016. № 4 (24). URL: file:///C:/Users/admin/Downloads/pp_2016_4_4.pdf

34. Луциків І. В., Сороківська О. А., Котовська І. В. Дослідження особливостей інноваційного розвитку системи публічного управління в

Україні. *Економіка і суспільство*. Мукачево: вид-во МДУ, 2017. Вип. 12. С. 124 – 128.

35. Михальська В. Реформування системи публічних послуг: плани та перспективи. iFactor. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2019/october/issue-10/article-104924.html>

36. Москаленко С. Проблема суб'єктності громадських організацій у сфері соціальної політики в Україні. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10msospu.pdf> (дата звернення: 08.09.2023 р.).

37. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки: Указ Президента України № 68 / 2016 від 26. 02. 2016 р. URL: <http://www. president.gov.ua/documents/ 682016-19805> (дата звернення: 11.10.2023 р.).

38. Нікіфорова В.С. Особливості прийняття державно-управлінських рішень у сфері прикордонної безпеки. *Прикарпатський юридичний вісник : зб. наук. пр.* Одеса : Гельветика, 2018. Вип. 2 (23) Т. 3. С. 194–198

39. Образцова В. В. Механізм стримувань та противаг у публічно-управлінських відносинах. *Державне управління: зб. наук. пр.* 2018. №20. С. 107 – 112.

40. Окуньовська Ю. Політико-правова база діяльності громадських організацій Польщі. *Політичне життя*. 2018. № 2. С.75 – 79

41. Окуньовська Ю. Сучасні тенденції діяльності громадських організацій Польщі. *Політичне життя*. 2018. № 3. С. 47 – 52.

42. Петровський П. М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління: навч. посіб. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2015. 240 с.

43. Петровський П. М. Теоретико-методологічні основи становлення успішного суб'єкта регіонального розвитку в Україні. *Ефективність державного управління: зб. наук. пр.* 2016. Вип. 4 (49). Ч. 1. С. 13 – 20.

44. Питання Координаційної ради сприяння розвитку громадянського суспільства: Указ Президента України № 487/2016 від 04.11.2016 р. URL:

[http://www.president.gov.ua/documents/ 4872016-20692](http://www.president.gov.ua/documents/4872016-20692) (дата звернення: 15.10.2023 р.).

45. Поняття, види громадської організації. Studies.in.ua. URL: [http://studies.in.ua/part_sistem/1844-ponyattya-vidi-gromadsko yiorganzacyi.html](http://studies.in.ua/part_sistem/1844-ponyattya-vidi-gromadsko-yiorganzacyi.html) (дата звернення: 05.09.2023 р.).

46. Потеряйко С.П. Механізми прийняття державно-управлінських рішень у сфері державної безпеки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2021. Том 32 (71). № 3. С. 108-114.

47. Прийняття управлінських рішень: організаційно-психологічний аспект : навч. посіб. / М. М. Білинська, Ю. В Ковбасюк. К. : НАДУ, 2011. 232

48. Про громадські об'єднання: Закон України станом на 22 черв. 2018 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 1, ст.1. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (дата звернення: 15.10.2023 р.).

49. Про державну службу: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. № 4. ст.43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 19.09.2023 р.).

50. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 5 жовтня 2000 р. Відомості Верховної Ради України. 2000. №48. Ст. 409.

51. Про деякі заходи із забезпечення надання якісних публічних послуг. Указ Президента України № 647/2019. Президент України Володимир Зеленський. Офіційне інтернет-представництво.

URL: [https://www.president.gov.ua/documents/ 6472019-29441](https://www.president.gov.ua/documents/6472019-29441) (дата звернення: 15.10.2023 р.).

52. Про діяльність громадських організацій в Україні у 2017 році: стат. зб. / Держ. служб. стат. України. Київ, 2018. 75 с.

53. Про молодіжні та дитячі громадські організації. Закон України від 1 грудня 1998 р. № 281-XIV. Законодавство України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/281-14.1> (дата звернення: 16.11.2023 р.).

54. Про об'єднання громадян: Закон України від 16.06.1992 року №

2460-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 34. Ст. 504.

55. Про об'єднання громадян: Закон України. Законодавство України. ВРУ. Документ 4572-VI, чинний, поточна редакція – Редакція від 13.02.2020, підстава – 440-IX. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (дата звернення: 15.11.2023 р.).

56. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: Указ Президента України від 24 березня 2012 р. № 212/2012. URL: https://www.president.gov.ua/documents/6820_16-19805 (дата звернення: 07.10.2023 р.).

57. Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації: Указ Президента України від 24 березня 2012 р. № 212/2012. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212/2012> (дата звернення: 07.11.2023 р.).

58. Про схвалення Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства. Розпорядження від 21 листопада 2007 р.

№ 1035-р. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2007-%D1%80> (дата звернення: 07.11.2023 р.).

59. Публічне управління: навч. посібник / А. В. Стасишин, Г.В. Капленко, Г. О. Комарницька та ін. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 460 с.

60. Пухкал О. Г., Гомоляко О. В. Публічна та державна політика: єдність та відмінності. *Державне управління*. 2017. № 24. С. 106–112. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2017/20. Pdf (дата звернення: 07.11.2023 р.).

61. Раїмов Р. І., Пасічник А. В. Особливості публічного інтересу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. Вип. 2. С.150 – 153. URL: http://lsej.org.ua/2_2018/41.pdf (дата звернення: 17.10.2023 р.).

62. Семьоркіна К. О. Механізми участі організацій громадянського суспільства у виробленні державної політики у сфері прав людини. *Державне управління*. 2018. №5. С. 118 – 122.

63. Снітчук М. О. Підготовка та прийняття управлінських рішень. URL:

http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:4PUs9CHMaSUJ:cpk.org.ua/files/pidgotovka_ta%2520priynat%20tia.doc+&cd=8&hl=ru&ct=clnk&gl=ua (дата звернення: 07.11.2023 р.).

64. Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 р. : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/474-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 07.10.2023 р.).

65. Таньчук О.А. Ефективні рішення у публічному управлінні : дис. ... канд. наук держ. упр. : 25.00.01. «Теорія та історія державного управління» / КНУ ім. Т. Шевченка. Київ, 2016. 224 с.

66. Теоретичні основи забезпечення якості прийняття управлінських рішень в умовах європейської інтеграції : монографія / М. М. Новікова, Н. О. Кондратенко, М. В. Боровик та ін.; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : «Друкарня Мадрид», 2020. 335 с.

67. Тернова І.А., Костюченко Г.В. Підвищення ефективності та якості управлінських рішень за методологією Іцхака Адізеса. *Сучасні управлінські процеси в національній економіці: збірка матеріалів науково-практичної Інтернет-конференції*, 21 жовтня 2016 року, С. 117 -121

68. Філіпенко А. Концептуальний устрій цифрової економіки. Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин: *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. 2019. № 20. Т. 1. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3751 (дата звернення: 17.11.2023 р.).

69. Чальцева О. М. Публічна політика: теоретичний вимір і сучасна практика : монографія. Вінниця : Барановська Т. П., 2017. 336 с.

70. Шаповалова Н. О. Використання комп'ютерних мереж у навчальному процесі. URL : <http://schoolcollection.edu.ru/about/filling/textbook/> (дата звернення: 22.10.2023 р.).

71. Юрах В.М. Форми участі громадськості в підвищенні ефективності функціонування органів виконавчої влади. *Адміністративне право і процес*. 2019. № 11. С. 240–244. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/11/42.pdf> (дата звернення: 07.11.2023 р.).

72. Юрих В.М. Форми участі громадськості в управлінні державними справами, віднесеними до компетенції органів виконавчої влади. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Випуск 2 (23). Т. 3. С. 235–238. URL: http://pjuv.nuoua.od.ua/v2-3_2018/49.pdf (дата звернення: 17.10.2023 р.).

73. Яремко І.І. Особливості прийняття та реалізації управлінських рішень в системі публічного управління. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2021. № 7. С. 57-61.

74. Bently A. Process of Government. -N.-Y., 1908.-256 p.

75. Gordon G. Public Administration in America: Fourth Edition. New York: St. Martins Press, inc., 1992. 560 p

76. Lindblom Ch. Politics and Markets. – N.-Y., 1977.